

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

22 Ιουνίου 2026

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 3683

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. ΥΠ 1921

Έγκριση Κανονισμού Πυροπροστασίας Αρχαιολογικών Χώρων.**ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ - ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) Της παρ. 10 του άρθρου 167 του ν. 4662/2020 «Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων και Αντιμετώπισης Κινδύνων, αναδιάρθρωση της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση συστήματος εθελοντισμού πολιτικής προστασίας, αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού και άλλες διατάξεις» (Α' 27),

β) του Κώδικα νομοθεσίας για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς (ν. 4858/2021, Α' 220),

γ) του π.δ. 81/2018 «Ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2015/1535 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Σεπτεμβρίου 2015 (ΕΕ L 241 της 17.9.2015, σ.1) "για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προδιαγραφών και των κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών (κωδικοποιημένο κείμενο)" και άλλες διατάξεις» (Α' 151),

δ) του άρθρου 90 του Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ. 63/2005, Α' 98), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την περ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133),

ε) του π.δ. 70/2021 «Σύσταση Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων» (Α' 161),

στ) του π.δ. 77/2023 «Σύσταση Υπουργείου και μετονομασία Υπουργείων - Σύσταση, κατάργηση και μετονομασία Γενικών και Ειδικών Γραμματειών - Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων, θέσεων προσωπικού και εποπτευόμενων φορέων» (Α' 130),

ζ) του π.δ. 4/2018 «Οργανισμός Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού» (Α' 7), όπως τροποποιήθηκε με το π.δ. 32/2022 (Α' 91),

η) του π.δ. 79/2023 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 131),

θ) του π.δ. 17/2026 «Διορισμός Υπουργών και Υφυπουργού» (Α' 55) και

ι) της υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΑΟΚΑ/55904/2019/19.05.2023 κοινής απόφασης των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Εσωτερικών και Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας «Κανονισμός Πυροπροστασίας Ακινήτων εντός ή πλησίον δασικών εκτάσεων» (Β' 3475).

2. Το υπό στοιχεία GROW/E3/MV/SA/sxh (2026)5775027/27-5-2026 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικής Αγοράς, Βιομηχανίας, Επιχειρηματικότητας και ΜΜΕ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

3. Την υπ' αρ. 45282/29-5-2026 εισήγηση της Διεύθυνσης Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικών Αναφορών της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, σύμφωνα με την οποία από την παρούσα δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

4. Το γεγονός ότι η απόφαση αυτή δεν αφορά σε διοικητική διαδικασία, για την οποία υπάρχει υποχρέωση καταχώρισης στο ΕΜΔΔ-ΜΙΤΟΣ, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1**Μέτρα πυροπροστασίας αρχαιολογικών χώρων**

Εγκρίνεται ο Κανονισμός Πυροπροστασίας Αρχαιολογικών Χώρων, ο οποίος αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας και περιλαμβάνει μέτρα και μέσα πυροπροστασίας για την πρόληψη και καταστολή των πυρκαγιών σε αρχαιολογικούς χώρους που εμπίπτουν στον Κώδικα νομοθεσίας για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Άρθρο 2**Έναρξη ισχύος**

Η ισχύς της παρούσας απόφασης αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

Περιεχόμενα

1.	Γενικά.....
1.1.	Σκοπός.....
1.2.	Πεδίο Εφαρμογής.....
1.3.	Ορισμοί.....
2.	Καθορισμός βασικών στόχων και στρατηγικών.....
2.1.	Βασικοί Στόχοι
2.2.	Βασικές Στρατηγικές.....
3.	Αξιολόγηση Συνολικής Διακινδύνευσης Αρχαιολογικού Χώρου
3.1.	Κριτήρια Αξιολόγησης
3.1.1.	Τοπογραφία.....
3.1.2.	Εκτιμώμενη κλιματική διακινδύνευση για δασικές πυρκαγιές
3.1.3.	Υποδομές / Δίκτυα.....
3.1.4.	Επισκεψιμότητα αρχαιολογικού χώρου
3.1.5.	Οδεύσεις Διαφυγής – έξοδοι κινδύνου
3.1.6.	Πρόσβαση πυροσβεστικών οχημάτων.....
3.2.	Σύστημα βαθμολόγησης
3.3.	Καθορισμός Συνολικής Διακινδύνευσης
4.	Μέτρα Πυροπροστασίας.....
4.1.	Μέτρα για την Ασφαλή Διαφυγή Κοινού
4.1.1.	Φωτισμός ασφαλείας.....
4.1.2.	Σήμανση ασφαλείας.....
4.1.3.	Σχεδιαγράμματα διαφυγής
4.1.4.	Μέσα Ειδοποίησης και Αναγγελίας Πυρκαγιάς.....
4.1.4.1.	Μεγαφωνικό σύστημα
4.1.4.2.	Χειροκίνητο σύστημα αναγγελίας πυρκαγιάς
4.1.4.3.	Φορητές μεγαφωνικές συσκευές (τηλεβόες)
4.1.5.	Σχέδια - Ασκήσεις-Εκπαιδεύσεις.....
4.1.5.1.	Σχέδιο Οργανωμένης Απομάκρυνσης
4.1.5.2.	Ασκήσεις ετοιμότητας
4.1.5.3.	Εκπαίδευση προσωπικού
4.2.	Μέτρα Προληπτικής Πυροπροστασίας

4.2.1.	Ζώνες προστασίας κτηρίων
4.2.2.	Πυροπροστασία δομικών στοιχείων κελύφους κτηρίων.....
4.2.3.	Διαχείριση βλάστησης.....
4.2.4.	Γενικά προληπτικά μέτρα.....
4.3.	Ενεργητική Πυροπροστασία.....
4.3.1.	Φορητά και λοιπά μέσα
4.3.1.1.	Φορητοί πυροσβεστήρες
4.3.1.2.	Απλό Υδροδοτικό Πυροσβεστικό Δίκτυο/Τροχήλατοι πυροσβεστήρες
4.3.2.	Μόνιμα Συστήματα Πυρόσβεσης.....
4.3.2.1.	Μόνιμο Υδροδοτικό Πυροσβεστικό Δίκτυο με Π.Φ.....
4.3.2.2.	Μόνιμο Υδροδοτικό Πυροσβεστικό Δίκτυο με Εκτοξευτήρες Ύδατος.....
4.3.3.	Συντήρηση και επιθεώρηση συστημάτων και μέσων πυροπροστασίας.....
5.	Αξιολόγηση Υφιστάμενου Επιπέδου Πυροπροστασίας.....
5.1.	Σύστημα Βαθμολόγησης Υφιστάμενων Μέτρων Πυροπροστασίας
5.1.1.	Προσδιορισμός δείκτη αποτελεσματικότητας.....
6.	Διαδικασία εφαρμογής και εποπτείας.....
6.1.	Σύνταξη Εντύπου Αξιολόγησης Συνολικής Διακινδύνευσης και Εντύπου Αξιολόγησης Υφιστάμενου Επιπέδου Πυροπροστασίας
6.2.	Σύνταξη Τεχνικής Έκθεσης Προσαρμογής και Βελτίωσης μέτρων πυροπροστασίας
6.3.	Σύνταξη Δελτίου Εφαρμογής και Προσαρμογής.....
6.4.	Υποβολή Εντύπων.....
6.5.	Έλεγχοι στο πλαίσιο εποπτείας.....
6.5.1.	Διαδικασία επιβολής προστίμου - υποβολής ένστασης.....
6.5.2.	Βεβαίωση και είσπραξη προστίμων.....
7.	Μεταβατικές Διατάξεις
8.	Τελικές Διατάξεις.....
	Παραρτήματα
	Παράρτημα Α
	«Χάρτης εκτιμώμενης κλιματικής διακινδύνευσης για δασικές πυρκαγιές» - Μεθοδολογία εκτίμησης
	Παράρτημα Β
	«Έντυπο Αξιολόγησης Συνολικής Διακινδύνευσης»

Παράρτημα Γ.....
«Έντυπο Αξιολόγησης Υφιστάμενου Επιπέδου Πυροπροστασίας».....

1. Γενικά

1.1. Σκοπός

Αντικείμενο του παρόντος Κανονισμού είναι η θέσπιση ενός ολοκληρωμένου κανονιστικού πλαισίου εφαρμογής και παρακολούθησης μέτρων και μέσων πυροπροστασίας για τους υπαίθριους αρχαιολογικούς χώρους, με σκοπό την ενίσχυση του βαθμού πυρασφάλειας, τη μείωση της τρωτότητας και τον περιορισμό της διάδοσης ενδεχόμενης πυρκαγιάς.

Προς επίτευξη αυτού του στόχου ο παρών Κανονισμός θέτει τις ελάχιστες απαιτήσεις για τη λήψη μέτρων και μέσων για την έγκαιρη ειδοποίηση του κοινού σε περίπτωση πυρκαγιάς, τη διασφάλιση οδεύσεων και εξόδων κινδύνου, την τοποθέτηση των απαιτούμενων σημάτων, την εκπόνηση Σχεδίων Οργανωμένης Απομάκρυνσης, την εκπαίδευση του προσωπικού, τη διαχείριση της βλάβησης και τη δημιουργία ζωνών προστασίας, τη δομική πυροπροστασία του κελύφους κτηριακών εγκαταστάσεων, την εφαρμογή μέτρων κατασταλτικής πυροπροστασίας, την επιθεώρηση και συντήρηση του εξοπλισμού και των συστημάτων πυροπροστασίας.

Επιπλέον, με την εφαρμογή του Κανονισμού διευκολύνεται ο συντονισμός και ενισχύεται η συνεργασία μεταξύ των συναρμόδιων Υπηρεσιών και φορέων, ώστε να διασφαλίζεται ενιαία, συντεταγμένη και αποτελεσματική αντιμετώπιση κάθε απειλής, καθώς και η απαιτούμενη ετοιμότητα και άμεση επιχειρησιακή ανταπόκρισή τους σε περίπτωση περιστατικού.

Ο παρών, ως ειδικός Κανονισμός πυροπροστασίας υπαίθριων αρχαιολογικών χώρων, εξειδικεύει τους γενικούς Κανονισμούς και τις Διατάξεις περί πυροπροστασίας υπαίθριων χώρων, όπως ο Κανονισμός Πυροπροστασίας Ακινήτων εντός ή πλησίον δασών (Β' 3475), οι Κανονισμοί Πυροπροστασίας Κτηρίων (Π.Δ. 41/2018, Α' 80 και Π.Δ. 71/1988, Α' 32), η Πυροσβεστική Διάταξη 3/2015(Β' 529) και η ΚΥΑ αριθ. ΥΠ 1157/2026 (Β' 2323), και κατ'εξουσιοδότηση των απαιτήσεων που αυτοί ορίζουν.

Ωστόσο, ως ειδικός κανονισμός που αναφέρεται σε απαιτήσεις πυρασφάλειας, ισχύει παράλληλα με τις απαιτήσεις άλλων ειδικών κανονισμών που ρυθμίζουν θέματα ασφάλειας και λειτουργικότητας των κατασκευών ή των εγκαταστάσεών τους.

Ο παρών Κανονισμός δεν εξετάζει περιπτώσεις εμπρησμού, δολιοφθοράς, βανδαλισμού, εκδήλωσης πυρκαγιάς μετά από τρομοκρατική ενέργεια, καθώς και άλλες παρεμφερείς ενέργειες.

1.2. Πεδίο Εφαρμογής

1. Στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού υπάγονται οι επισκέψιμοι, υπαίθριοι αρχαιολογικοί χώροι που περιλαμβάνουν αρχαία μνημεία, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2, παρ. βα του ν. 4858/2021, οι οποίοι:
 - οριοθετούνται με φυσική ή τεχνητή περίφραξη ή τα ίδια τα σωζόμενα κατάλοιπα ή επιμέρους τμήματά τους (όπως φρούρια, περίβολοι, οχυρώσεις κ.λπ.) λειτουργούν ως οριοθέτηση του πεδίου της προστατευόμενης από το Υπουργείο Πολιτισμού έκτασης και της περιοχής ευθύνης του,
 - διαθέτουν ελεγχόμενη πρόσβαση, με ή χωρίς την καταβολή αντιτίμου εισιτηρίου και ενδεχομένως στοιχειώδεις ή ανεπτυγμένες υποδομές επίσκεψης, όπως διαδρομές περιήγησης, σημεία στάσης, ενημερωτικές πινακίδες, φωτισμό, συστήματα εποπτείας ή άλλες εγκαταστάσεις που εξυπηρετούν την επίσκεψη και την ασφάλεια του κοινού.
2. Οι διατάξεις του παρόντος Κανονισμού δεν εφαρμόζονται στις ακόλουθες κατηγορίες αρχαιολογικών χώρων / μνημείων:
 - Σπήλαια και παλαιοντολογικά κατάλοιπα, κατά το άρθρο 2 παρ. βα του ν. 4858/2021.
 - Ενάλιους αρχαιολογικούς χώρους και ναυάγια, κατά τα άρθρα 15, 15Α και 15Β του ν. 4858/2021.
 - Ιστορικούς τόπους, παραδοσιακούς οικισμούς ή λοιπές περιοχές πολιτιστικού ενδιαφέροντος, οι οποίες ρυθμίζονται από ειδικότερες διατάξεις.
3. Ο παρών Κανονισμός, επίσης, δεν καλύπτει ζητήματα πυρασφάλειας που αφορούν:
 - α) κτήρια και εγκαταστάσεις που βρίσκονται εντός των αρχαιολογικών χώρων (όπως συνεδριακά κέντρα, μουσεία, αίθουσες διαλέξεων, συμβουλίων, αμφιθέατρα, αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, βιβλιοθήκες, ναοί και χώροι λατρείας, αίθουσες εκθέσεων, χώροι μαζικής εστίασης, αναψυχής και προσφοράς, καταστήματα, γραφεία, κυλικεία, χώροι υγιεινής, λοιποί βοηθητικοί χώροι), για τα οποία εφαρμόζεται η ισχύουσα ειδική νομοθεσία πυροπροστασίας ανά χρήση κτηρίου, σύμφωνα με το Άρθρο 2 του Κεφαλαίου Α' του Π.Δ. 41/2018 (Α' 180) και κάθε άλλη συναφή κανονιστική διάταξη.
 - β) νεώτερα μνημεία κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2, παρ. ββ και κηρυγμένα διατηρητέα κτήρια.
4. Οι διατάξεις του παρόντος Κανονισμού εφαρμόζονται αποκλειστικά για την πυροπροστασία και δεν θίγουν τις αρμοδιότητες του Υπουργείου Πολιτισμού για την προστασία, ανάδειξη και διαχείριση των αρχαιολογικών χώρων σύμφωνα με τον ν. 4858/2021.

1.3. Ορισμοί

- **Αντιπυρική περίοδος** είναι το χρονικό διάστημα από 1η Μαΐου μέχρι 31η Οκτωβρίου (Άρθρο 1 της ΚΥΑ 12030Φ.109.1/1999 ΦΕΚ 713 Β').
- **Δασική πυρκαγιά** είναι φαινόμενο που εντάσσεται στην κατηγορία των φυσικών καταστροφών, σύμφωνα με το Γενικό Σχέδιο Πολιτικής Προστασίας με τη συνθηματική λέξη “ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ”.
- **Δελτίο Εφαρμογής και Προσαρμογής** μέτρων πυροπροστασίας είναι η δήλωση που υποβάλλεται ετησίως από την αρμόδια για τον αρχαιολογικό χώρο Υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού (Εφορεία Αρχαιοτήτων), όπου αναγράφονται όλες οι απαραίτητες ενέργειες στις οποίες έχει προβεί ή δρομολογήσει η Υπηρεσία για την τήρηση των απαιτήσεων του Κανονισμού σε συνδυασμό με τα αναφερόμενα στην Τεχνική Έκθεση.
- **Ενεργητική πυροπροστασία** είναι το σύνολο των μέτρων πυροπροστασίας τα οποία αποσκοπούν στην έγκαιρη ανίχνευση και προειδοποίηση για την έναρξη φωτιάς και στην άμεση αντιμετώπιση και καταστολή της. Στα μέτρα καταστολής περιλαμβάνονται οι φορητοί και τροχήλατοι πυροσβεστήρες, το απλό υδροδοτικό δίκτυο με πυροσβεστικά ερμάρια, το μόνιμο υδροδοτικό δίκτυο με πυροσβεστικές φωλιές ή/και με εκτοξευτήρες ύδατος.
- **Έντυπο Αξιολόγησης Συνολικής Διακινδύνευσης** είναι το έγγραφο που συντάσσει ο υπεύθυνος του αρχαιολογικού χώρου, από το οποίο, με βάση τα αξιολογούμενα κριτήρια του παρόντος Κανονισμού, προκύπτει η κατηγορία συνολικής διακινδύνευσης του αρχαιολογικού χώρου.
- **Ζώνη προστασίας** (αμυντική περιοχή) είναι η φυσική ή διαμορφωμένη περιοχή περιμετρικά του κτιρίου ή της κατασκευής που έχει σχεδιαστεί για να μειώσει τον κίνδυνο μετάδοσης της πυρκαγιάς και να επιτρέψει την καταστολή της.
- **Καύσιμη ύλη** είναι κάθε υλικό ή στοιχείο το οποίο δύναται να αναφλεγεί και να υποστεί καύση κατά την εκδήλωση πυρκαγιάς. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται, ενδεικτικώς, η φυσική βλάστηση, οι δομικές κατασκευές (όπως κτήρια και υπόστεγα), οι εγκαταστάσεις (όπως δεξαμενές καυσίμων ή νερού), καθώς και τα αποθηκευμένα προϊόντα ή υλικά (όπως σωροί ξύλων, έπιπλα και λοιπά καυστά αντικείμενα). Η συνέχεια και η πυκνότητα της καύσιμης ύλης αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για την ένταση, την ταχύτητα εξάπλωσης και τη συμπεριφορά της πυρκαγιάς.
- **Κλιματική διακινδύνευση (climate risk)**: Αναφέρεται στον κίνδυνο αρνητικών συνεπειών που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή και προκύπτουν από τον συνδυασμό της επικινδυνότητας των κλιματικών φαινομένων, της έκθεσης και της τρωτότητας των επηρεαζόμενων συστημάτων.
- **Κλιματική έκθεση (exposure)**: Περιλαμβάνει το σύνολο των ανθρώπων, των υποδομών, των δραστηριοτήτων, των φυσικών και πολιτιστικών στοιχείων και

πόρων που βρίσκονται σε περιοχές όπου εκδηλώνονται κλιματικοί κίνδυνοι και θα μπορούσαν να επηρεαστούν δυσμενώς από αυτούς.

- **Κλιματική επικινδυνότητα (hazard):** Αναφέρεται στην πιθανότητα εμφάνισης και στην ένταση των κλιματικών φαινομένων στο παρόν και στο μέλλον, τα οποία μπορούν να προκαλέσουν απώλειες ανθρώπινων ζώων, απώλειες και ζημιές σε περιουσίες, υποδομές, υπηρεσίες, οικοσυστήματα, περιβαλλοντικούς πόρους και σε στοιχεία της πολιτιστικής κληρονομιάς.
- **Κλιματική τρωτότητα (vulnerability):** Αναφέρεται στον βαθμό στον οποίο τα εκτεθειμένα συστήματα επηρεάζονται αρνητικά κατά την περίπτωση εκδήλωσης ενός κλιματικού κινδύνου.
- **Όδευση διαφυγής** είναι η συνεχής και χωρίς εμπόδια πορεία για τη διαφυγή σε περίπτωση πυρκαγιάς από τις προσβάσιμες περιοχές του αρχαιολογικού χώρου προς τις τελικές εξόδους του χώρου.
- **Πρόληψη** είναι το σύνολο των ενεργειών, μέτρων και δράσεων που λαμβάνονται πριν από την εκδήλωση συμβάντος πυρκαγιάς, με σκοπό την αποτροπή της εκδήλωσής της ή/και τον περιορισμό των δυσμενών και καταστροφικών συνεπειών αυτής.
- **Συνολική διακινδύνευση:** Αναφέρεται στην κατηγορία στην οποία κατατάσσεται ο αρχαιολογικός χώρος κατόπιν αξιολόγησης και βαθμονόμησης όλων των προκαθορισμένων κριτηρίων του παρόντος Κανονισμού και συμπεριλαμβάνει την κλιματική διακινδύνευση.
- **Τελική έξοδος** είναι η κατάληξη μιας όδευσης διαφυγής από τις προσβάσιμες περιοχές του αρχαιολογικού χώρου σε περιοχή εκτός της περιμέτρου του αρχαιολογικού χώρου.
- **Τεχνική Έκθεση Προσαρμογής και Βελτίωσης** μέτρων πυροπροστασίας, είναι το πόρισμα – μελέτη, όπου καθορίζονται τα απαιτούμενα μέτρα και μέσα πυροπροστασίας για την εφαρμογή του παρόντος.

2. Καθορισμός βασικών στόχων και στρατηγικών

2.1. Βασικοί Στόχοι

Ο παρών Κανονισμός αποσκοπεί στην κατάρτιση στρατηγικού σχεδιασμού πυροπροστασίας, ενιαίας και καθολικής εφαρμογής σε αρχαιολογικούς χώρους, πλην των εξαιρουμένων ρητώς στο Κεφάλαιο 1.2, και στην ενίσχυση του επιπέδου πυρασφάλειάς τους. Το επίπεδο πυρασφάλειας προσδιορίζεται σε συνάρτηση με την επίτευξη συγκεκριμένων βασικών και θεμελιωδών στόχων, οι οποίοι κατά προτεραιότητα αφορούν στην προστασία και διαφύλαξη της ανθρώπινης ζωής, των μνημείων και των κτηριακών υποδομών τους, καθώς και του φυσικού περιβάλλοντος στο οποίο αυτά εντάσσονται.

2.2. Βασικές Στρατηγικές

Κριτήριο επιλογής των στρατηγικών για την επίτευξη των βασικών στόχων αποτελεί ο βαθμός κατά τον οποίο καθεμία από αυτές δύναται να συνεισφέρει ουσιαστικά στο επιδιωκόμενο αποτέλεσμα και στην επίτευξη των επιμέρους στόχων. Οι στρατηγικές αυτές εστιάζουν, αφενός στην εξασφάλιση της ασφαλούς διαφυγής και εκκένωσης των επισκεπτών και του προσωπικού από τον αρχαιολογικό χώρο και αφετέρου, στη θέσπιση και εφαρμογή κατάλληλων μέτρων πυροπροστασίας.

Για την επίτευξη του στόχου της προστασίας της ανθρώπινης ζωής στους αρχαιολογικούς χώρους, σημαντικός παράγοντας και στρατηγική προτεραιότητα αποτελεί η εξασφάλιση όλων των κατάλληλων μέτρων και προϋποθέσεων για την ασφαλή διαφυγή των επισκεπτών και την έγκαιρη εκκένωση του αρχαιολογικού χώρου. Σε αυτά περιλαμβάνεται η πρόβλεψη επαρκών και κατάλληλων οδύσεων διαφυγής και εξόδων κινδύνου, η ύπαρξη επαρκούς φωτισμού ασφαλείας, ευδιάκριτων και κατάλληλων σημάνσεων ασφαλείας και σχεδιαγραμμάτων διαφυγής, η εγκατάσταση και λειτουργία αξιόπιστων συστημάτων ειδοποίησης και αναγγελίας πυρκαγιάς, η ύπαρξη αποτελεσματικών σχεδίων οργανωμένης απομάκρυνσης σύμφωνα με το πρότυπο Σχέδιο της ΓΓΠΠ για προληπτική απομάκρυνση επισκεπτών και εργαζομένων λόγω επαπειλούμενου κινδύνου εξαιτίας επερχόμενης δασικής πυρκαγιάς και η διεξαγωγή τακτικών ασκήσεων και εκπαίδευσης του προσωπικού του Υπουργείου Πολιτισμού.

Αντίστοιχα, οι στρατηγικές που συμβάλλουν καθοριστικά στην επίτευξη των στόχων που αφορούν στην προστασία των αρχαιολογικών χώρων, των κτηριακών υποδομών και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, είναι η εφαρμογή μέτρων και ενεργειών προληπτικής πυροπροστασίας και η λήψη κατάλληλων μέτρων και μέσων ενεργητικής πυροπροστασίας.

3. Αξιολόγηση Συνολικής Διακινδύνευσης Αρχαιολογικού Χώρου

Προϋπόθεση για την ανάπτυξη των κατάλληλων στρατηγικών που αποσκοπούν στην ενίσχυση της αντιπυρικής θωράκισης και προστασίας των αρχαιολογικών χώρων αποτελεί η διεξαγωγή αξιολόγησης της Συνολικής Διακινδύνευσης. Η διαδικασία αυτή λαμβάνει υπόψη τα χαρακτηριστικά του αρχαιολογικού χώρου, τις υποδομές και τα δίκτυα, την επισκεψιμότητα αλλά και την κλιματική διακινδύνευση ως προς τον κίνδυνο πυρκαγιάς για το εγγύς μέλλον (2026-2045). Η αξιολόγηση πραγματοποιείται μέσω ποιοτικής ανάλυσης και βαθμολόγησης συγκεκριμένων κριτηρίων, που εκτιμώνται ως βασικές παράμετροι για τον τελικό καθορισμό και εξαγωγή του επιπέδου συνολικής διακινδύνευσης του κάθε αρχαιολογικού χώρου.

3.1. Κριτήρια Αξιολόγησης

3.1.1. Τοπογραφία

Ως στοιχείο αξιολόγησης του κριτηρίου λαμβάνεται η θέση του αρχαιολογικού χώρου σε σχέση με συγκεκριμένα τοπογραφικά χαρακτηριστικά.

Η τοπογραφία του αρχαιολογικού χώρου αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την τρωτότητά του σε περίπτωση εκδήλωσης πυρκαγιάς. Τα κατά περίπτωση τοπογραφικά χαρακτηριστικά κάθε περιοχής όπως κοιλάδες, κορυφογραμμές, φαράγγια και εξάρσεις, ενδέχεται να δημιουργούν ή να εντείνουν συνθήκες αυξημένου κινδύνου. Ειδικότερα, οι κοιλάδες, λόγω της κοίλης μορφής τους, ευνοούν τη συγκέντρωση και την επιτάχυνση των ανέμων, γεγονός που δύναται να αυξήσει την ένταση και την ταχύτητα εξάπλωσης της πυρκαγιάς. Στα φαράγγια, το φαινόμενο αυτό εκδηλώνεται εντονότερα, ενώ στις κορυφογραμμές, λόγω της υπερύψωσης, οι άνεμοι παρουσιάζουν μεγαλύτερη ένταση και στροβιλισμούς, με αποτέλεσμα την ενίσχυση της δυναμικής της πυρκαγιάς κατά την άνοδό της προς αυτές. Γενικότερα, ορογραφικοί σχηματισμοί, όπως στενές κοιλάδες ή φυσικά ανοίγματα βουνών, συμβάλλουν στην αύξηση της έντασης των ανέμων και, κατ' επέκταση, στην ενίσχυση της διακινδύνευσης από πυρκαγιά.

3.1.2. Εκτιμώμενη κλιματική διακινδύνευση για δασικές πυρκαγιές

Ως στοιχείο αξιολόγησης του κριτηρίου λαμβάνεται η τάξη κλιματικής διακινδύνευσης για δασική πυρκαγιά, σύμφωνα με τον σχετικό χάρτη εκτιμώμενης κλιματικής διακινδύνευσης, ο οποίος έχει προκύψει βάσει της σχετικής μεθοδολογίας που τον συνοδεύει (Παράρτημα Α).

3.1.3. Υποδομές / Δίκτυα

Ως στοιχείο αξιολόγησης του κριτηρίου λαμβάνεται η ύπαρξη, η χωροθέτηση και η λειτουργική κατάσταση υποδομών ενέργειας, υδροληψίας και συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης πυρκαγιάς εντός, πέριξ ή στην ευρύτερη περιοχή του αρχαιολογικού χώρου.

Η ύπαρξη υποδομών εναέριων δικτύων υψηλής ή μεσαίας τάσης ή/και μετασηματιστών αξιολογείται ως επιβαρυντικός παράγοντας διακινδύνευσης, λόγω ενδεχόμενης πυρκαγιάς που μπορεί να προκληθεί από ηλεκτρολογική αστοχία, υπερθέρμανση ή φθορά του δικτύου ή λόγω ενίσχυσης μιας ήδη εξελισσόμενης πυρκαγιάς σε περίπτωση επαφής με το ηλεκτρικό δίκτυο υψηλής ή μέσης τάσης, δυσχεραίνοντας το πυροσβεστικό έργο και την ασφαλή προσέγγιση των δυνάμεων πυρόσβεσης.

Εξίσου σημαντικός παράγοντας είναι και η ύπαρξη πυροσβεστικών υδροστομιών (κρουνοί) σε εγγύτητα με τον αρχαιολογικό χώρο με ικανή παροχή και πίεση για την ταχεία πλήρωση των πυροσβεστικών οχημάτων. Η έλλειψη ή η ανεπαρκής λειτουργία των ανωτέρω υποδομών συνιστά παράγοντα αυξημένου κινδύνου, καθόσον δυσχεραίνει την άμεση και αποτελεσματική καταστολή πυρκαγιάς.

Τα συστήματα έγκαιρης ανίχνευσης και προειδοποίησης πυρκαγιάς, μέσω της χρήσης και αξιοποίησης εξελιγμένων τεχνολογιών, όπως αισθητήρων καπνού, θερμοκρασίας και οπτικών ή θερμικών καμερών, αξιολογούνται ως παράγοντας μείωσης της διακινδύνευσης του αρχαιολογικού χώρου και αποσκοπούν στον έγκαιρο εντοπισμό της πυρκαγιάς κατά το αρχικό στάδιό της, στην άμεση και αυτοματοποιημένη ειδοποίηση, μέσω επιχειρησιακών κέντρων, για την ταχεία κινητοποίηση των πυροσβεστικών δυνάμεων, στον συντονισμό όλων των συναρμόδιων φορέων και Υπηρεσιών, καθώς και στην ενεργοποίηση όλων των προβλεπόμενων σχεδίων και πρωτοκόλλων ενεργειών για την άμεση καταστολή της πυρκαγιάς.

3.1.4. Επισκεψιμότητα αρχαιολογικού χώρου

Ως στοιχείο αξιολόγησης του κριτηρίου λαμβάνεται ο μέγιστος ημερήσιος αριθμός επισκεπτών στον αρχαιολογικό χώρο. Στους αρχαιολογικούς χώρους στους οποίους φιλοξενούνται πολιτιστικές εκδηλώσεις, κατά τον υπολογισμό του μέγιστου ημερήσιου αριθμού επισκεπτών, λαμβάνεται υπόψη και ο μέγιστος πληθυσμός της εκδήλωσης.

Η επισκεψιμότητα του αρχαιολογικού χώρου αποτελεί παράγοντα που θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την εκτίμηση του βαθμού διακινδύνευσης, κυρίως όσον αφορά στην εξασφάλιση ασφαλούς διαφυγής και έγκαιρης οργανωμένης

απομάκρυνσης των επισκεπτών του. Ο μεγάλος αριθμός επισκεπτών, σε συνδυασμό με την ικανότητα αντίδρασής τους, επηρεάζει τον χρόνο εκκένωσης και μπορεί να αυξήσει τις δυσκολίες για την υλοποίησή της. Ως εκ' τούτου, απαιτείται αυξημένη οργάνωση και υψηλός βαθμός συντονισμού για την έγκαιρη απομάκρυνση και ασφαλή μεταφορά των επισκεπτών σε περίπτωση πυρκαγιάς.

3.1.5. Οδεύσεις Διαφυγής – έξοδοι κινδύνου

Ως στοιχεία αξιολόγησης του κριτηρίου λαμβάνονται το μέγιστο μήκος των οδεύσεων διαφυγής και ο αριθμός των τελικών εξόδων του αρχαιολογικού χώρου.

Ο κύριος στόχος του σχεδιασμού και του καθορισμού των οδεύσεων διαφυγής σε έναν επισκέψιμο αρχαιολογικό χώρο είναι η εξασφάλιση της ασφαλούς εκκένωσής του σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, ιδίως όταν εκτιμάται ότι ο χώρος απειλείται από εξελισσόμενη ή επικείμενη πυρκαγιά. Από κάθε σημείο της διαδρομής των επισκεπτών πρέπει να διασφαλίζεται η δυνατότητα άμεσης διαφυγής προς τις τελικές εξόδους κινδύνου, μέσω οδεύσεων κατάλληλα διαμορφωμένων, με επαρκή αριθμό και διαστάσεις, ανάλογα με τον πληθυσμό των επισκεπτών που καλούνται να εξυπηρετήσουν. Οι οδεύσεις διαφυγής πρέπει να παραμένουν ασφαλείς και αποτελεσματικές για όλο το χρονικό διάστημα που απαιτείται και να είναι άμεσα αντιληπτές από όλους τους επισκέπτες. Τυχόν εμπόδια σε αυτές θα πρέπει να απομακρύνονται άμεσα, ώστε οι οδεύσεις να διατηρούνται πλήρως προσπελάσιμες μέχρι την τελική έξοδο. Οι τελικές εξοδοί, εφόσον είναι δυνατόν, συνιστάται να είναι απομακρυσμένες μεταξύ τους και διατεταγμένες με τρόπο που να ελαχιστοποιεί την πιθανότητα ταυτόχρονης απόφραξής τους κατά την εκκένωση. Οι θύρες των οδεύσεων διαφυγής και των τελικών εξόδων πρέπει να ανοίγουν προς την κατεύθυνση της διαφυγής και να παρέχουν πλήρες πλάτος ανοίγματος.

3.1.6. Πρόσβαση πυροσβεστικών οχημάτων

Ως στοιχείο αξιολόγησης του κριτηρίου λαμβάνεται η δυνατότητα ασφαλούς, έγκαιρης και απρόσκοπτης πρόσβασης και προσέγγισης πυροσβεστικών οχημάτων και λοιπών οχημάτων έκτακτης ανάγκης, τόσο έως τον αρχαιολογικό χώρο όσο και εντός και περιμετρικά αυτού, με σκοπό την άμεση και αποτελεσματική επέμβαση σε περίπτωση εκδήλωσης πυρκαγιάς.

Εξετάζεται συγκεκριμένα η δυνατότητα προσέγγισης πυροσβεστικών οχημάτων από το υφιστάμενο οδικό δίκτυο έως τα όρια του αρχαιολογικού χώρου, αξιολογώντας τον αριθμό, το πλάτος και τη βατότητα των οδών, καθώς και τυχόν περιορισμούς διέλευσης.

Επιπλέον αξιολογείται η δυνατότητα κίνησης και ανάπτυξης πυροσβεστικών οχημάτων περιμετρικά και, όπου είναι εφικτό, εντός του αρχαιολογικού χώρου, λαμβανομένων υπόψη των περιορισμών που απορρέουν από το θεσμικό πλαίσιο προστασίας του. Λαμβάνονται υπόψη, ειδικότερα, η ύπαρξη και επάρκεια

περιμετρικών ή εσωτερικών διαδρομών πρόσβασης, το καθαρό πλάτος και η φέρουσα ικανότητά τους, η δυνατότητα ελιγμών, στάσης και ανάπτυξης των πυροσβεστικών μέσων και η διασύνδεση των διαδρομών με κρίσιμα σημεία του αρχαιολογικού χώρου.

Αρχαιολογικοί χώροι που βρίσκονται σε δυσπρόσιτες ή απομακρυσμένες περιοχές με ανεπαρκές ή στενό οδικό δίκτυο και περιορισμένη έως αδύνατη πρόσβαση πυροσβεστικών οχημάτων, χαρακτηρίζονται από αυξημένο επίπεδο διακινδύνευσης, καθόσον η ανωτέρω κατάσταση δυσχεραίνει το πυροσβεστικό έργο.

3.2. Σύστημα βαθμολόγησης

Για την αξιολόγηση και κατάταξη των αρχαιολογικών χώρων ως προς τον βαθμό συνολικής διακινδύνευσής τους από πυρκαγιά, εφαρμόζεται η **Ιεραρχική Μέθοδος Λήψης Αποφάσεων** (Analytic Hierarchy Process – AHP). Η εν λόγω μέθοδος συνιστά εργαλείο πολυκριτηριακής ανάλυσης, το οποίο χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση σύνθετων και πολυπαραγοντικών ζητημάτων. Σκοπός της είναι η αναγνώριση, η στάθμιση και η συγκριτική αξιολόγηση πολλαπλών κριτηρίων που επηρεάζουν τη λήψη της τελικής απόφασης ή την επίτευξη συγκεκριμένου στόχου, λαμβανομένης υπόψη της διαφορετικής βαρύτητας ή σημασίας που αποδίδεται σε κάθε κριτήριο.

Στην περίπτωση αξιολόγησης της συνολικής διακινδύνευσης πυρκαγιάς σε αρχαιολογικούς χώρους, η διαδικασία ξεκινά με τον προσδιορισμό των κρίσιμων κριτηρίων που επηρεάζουν την έκθεση και την τρωτότητα των χώρων, όπως αυτά αναλύονται στην παράγραφο 3.1.

Στη συνέχεια, πραγματοποιείται σύγκριση των κριτηρίων ανά ζεύγη. Από τη διαδικασία αυτή εξάγονται οι ζυγισμένοι συντελεστές βαρύτητας για κάθε κριτήριο. Ο συντελεστής βαρύτητας αποτελεί αριθμητική τιμή που εκφράζει τη σχετική σημασία του κάθε κριτηρίου κατά την αξιολόγηση. Η τιμή αυτή δεν περιορίζεται στην απλή παρουσία ή απουσία κινδύνου, αλλά αντικατοπτρίζει τον βαθμό στον οποίο κάθε κριτήριο συμβάλλει στον καθορισμό της συνολικής διακινδύνευσης ενός αρχαιολογικού χώρου σε περίπτωση πυρκαγιάς.

Με τον τρόπο αυτό η ανάλυση καθιστά δυνατή μια συστηματική και ορθολογική προσέγγιση, καθώς τα διαφορετικά κριτήρια δεν συμμετέχουν ισόποσα στον καθορισμό του επιπέδου συνολικής διακινδύνευσης του αρχαιολογικού χώρου. Οι αριθμητικές τιμές των συντελεστών βαρύτητας αναγράφονται στον Πίνακα (1):

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΙΝΔΥΝΕΥΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ			
Κριτήριο	Στοιχείο Αξιολόγησης/περιγραφή	Βαθμός κριτηρίου	Συντελ. Βαρύτητας
3.1.1. Τοπογραφία	Αρχαιολογικός χώρος εκτός κοιλάδας, φαραγγιού, ή χωρίς εγγύτητα σε κορυφογραμμές και λοιπές εξάρσεις	1	0,10
	Αρχαιολογικός χώρος εντός κοιλάδας, φαραγγιού, ή πλησίον κορυφογραμμής και λοιπών εξάρσεων	5	
3.1.2. Εκτιμώμενη κλιματική διακινδύνευση για δασικές πυρκαγιές	Πολύ Χαμηλή	1	0,32
	Χαμηλή	2	
	Μέτρια	3	
	Υψηλή	4	
	Πολύ Υψηλή	5	
3.1.3. Υποδομές / Δίκτυα	Χωρίς δίκτυα εναέριων καλωδίων υψηλής ή μεσαίας τάσης	1	0,03
	Με δίκτυα εναέριων καλωδίων υψηλής ή μεσαίας τάσης	3	
	Με δίκτυα εναέριων καλωδίων υψηλής ή μεσαίας τάσης και μετασχηματιστών	5	
	Πυροσβεστικά υδροστόμια σε απόσταση μικρότερη των 500 μέτρων	1	0,06
	Πυροσβεστικά υδροστόμια σε απόσταση μικρότερη των 2500 μέτρων	3	
	Χωρίς πυροσβεστικά υδροστόμια	5	
	Με Σύστημα Έγκαιρης Ανίχνευσης πυρκαγιάς	1	0,05
	Χωρίς Σύστημα Έγκαιρης Ανίχνευσης πυρκαγιάς	5	
3.1.4. Επισκεψιμότητα αρχαιολογικού χώρου	< 100 επισκέπτες/ημέρα	1	0,19
	100 – 1000 επισκέπτες/ημέρα	3	
	> 1000 επισκέπτες/ημέρα	5	

3.1.5. Οδεύσεις Διαφυγής – εξόδοι κινδύνου	Μέγιστο μήκος όδευσης διαφυγής μικρότερο των 50μ.	1	0,04
	Μέγιστο μήκος όδευσης διαφυγής από 51μ. μέχρι 100μ.	3	
	Μέγιστο μήκος όδευσης διαφυγής μεγαλύτερο των 100μ.	5	
	Αριθμός τελικών εξόδων: > των δύο (2)	1	0,04
	Αριθμός τελικών εξόδων: δύο (2)	3	
	Αριθμός τελικών εξόδων: μία (1)	5	
3.1.6. Πρόσβαση πυροσβεστικών οχημάτων	Πλήρης/Αυξημένη Δυνατότητα προσέγγισης πυροσβεστικών οχημάτων εντός και περιμετρικά του αρχαιολογικού χώρου	1	0,09
	Μερική Δυνατότητα προσέγγισης πυροσβεστικών οχημάτων εντός και περιμετρικά του αρχαιολογικού χώρου	3	
	Χωρίς/Περιορισμένη Δυνατότητα προσέγγισης πυροσβεστικών οχημάτων εντός και περιμετρικά του αρχαιολογικού χώρου	5	
	Με δυνατότητα προσέγγισης πυροσβεστικών οχημάτων από το υφιστάμενο οδικό δίκτυο έως τα όρια του αρχαιολογικού από δύο(2) οδούς πρόσβασης με ικανοποιητικό πλάτος και βατότητα	1	0,08
	Με δυνατότητα προσέγγισης πυροσβεστικών οχημάτων από το υφιστάμενο οδικό δίκτυο έως τα όρια του αρχαιολογικού από μία(1) οδό πρόσβασης με ικανοποιητικό πλάτος και βατότητα	3	
	Ανεπαρκές ή στενό οδικό δίκτυο και περιορισμένη έως αδύνατη πρόσβαση πυροσβεστικών οχημάτων	5	

Πίνακας (1): Πίνακας βαθμολόγησης και συντελεστών βαρύτητας της συνολικής διακινδύνευσης

3.3. Καθορισμός Συνολικής Διακινδύνευσης

Για τον καθορισμό της συνολικής διακινδύνευσης ενός αρχαιολογικού χώρου ακολουθείται η εξής διαδικασία:

- Για καθένα από τα κριτήρια της παραγράφου 3.1 εφαρμόζεται σύστημα βαθμολόγησης από το 1 έως το 5, όπου η ελάχιστη βαθμολογία (1) αποδίδει την

ευμενέστερη συνθήκη του κριτηρίου και η μέγιστη βαθμολογία (5) αποδίδει την δυσμενέστερη συνθήκη (Πίνακας 1).

- Η επιλεγμένη βαθμολογία του κάθε κριτηρίου πολλαπλασιάζεται με τον αντίστοιχο συντελεστή βαρύτητας και τα γινόμενα που προκύπτουν αθροίζονται, προκειμένου να εξαχθεί ο συνολικός βαθμός της αξιολόγησης. Η τελική βαθμολογία που προκύπτει καθορίζει το επίπεδο συνολικής διακινδύνευσης του αρχαιολογικού χώρου κατόπιν αντιστοίχισής της σε ένα από τα τρία εύρη τιμών του Πίνακα (2):

ΕΥΡΟΣ ΤΕΛΙΚΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΙΝΔΥΝΕΥΣΗΣ
1,00-2,30	Χαμηλό
2,31-3,40	Μεσαίο
3,41-5,00	Υψηλό

Πίνακας(2): Καθορισμός Επιπέδου Συνολικής Διακινδύνευσης αρχαιολογικών χώρων

4. Μέτρα Πυροπροστασίας

Για την εξασφάλιση των στόχων του παρόντος Κανονισμού καθορίζεται ένα πλαίσιο ελάχιστων υποχρεωτικών και προτεινόμενων μέτρων για την αύξηση του επιπέδου πυροπροστασίας του αρχαιολογικού χώρου. Τα μέτρα πυροπροστασίας διακρίνονται σε τρεις βασικές κατηγορίες, οι οποίες διαμορφώνουν και τις τρεις βασικές στρατηγικές του παρόντος Κανονισμού, όπως αυτές αναλύονται στην παράγραφο 2.2:

- Μέτρα για την ασφαλή διαφυγή του κοινού,
- Μέτρα προληπτικής πυροπροστασίας,
- Μέτρα ενεργητικής πυροπροστασίας.

4.1. Μέτρα για την Ασφαλή Διαφυγή Κοινού

Τα μέτρα που διασφαλίζουν την ασφαλή και έγκαιρη διαφυγή από έναν επισκέψιμο αρχαιολογικό χώρο σε περίπτωση πυρκαγιάς, αφορούν στην κατάλληλη διαμόρφωση, διευθέτηση και οργάνωση του χώρου, με την ύπαρξη επαρκών οδούσεων διαφυγής και τελικών εξόδων κινδύνου, ώστε να εξασφαλίζεται η απρόσκοπτη έξοδος των επισκεπτών, στην ύπαρξη κατάλληλης σήμανσης και φωτισμού ασφαλείας, καθώς και σχεδιαγραμμάτων διαφυγής που διευκολύνουν τον προσανατολισμό των επισκεπτών κατά την έξοδό τους. Επιπλέον, πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα για την ύπαρξη κατάλληλων μέσων ειδοποίησης και αναγγελίας πυρκαγιάς για την έγκαιρη ενημέρωση των επισκεπτών, καθώς και για την ύπαρξη επικαιροποιημένου σχεδίου οργανωμένης προληπτικής απομάκρυνσης, με το οποίο το προσωπικό του

αρχαιολογικού χώρου πρέπει να είναι εξοικειωμένο μέσω τακτικών ασκήσεων και εκπαιδεύσεων.

4.1.1. Φωτισμός ασφαλείας

Η εγκατάσταση φωτισμού ασφαλείας αποσκοπεί στη διασφάλιση επαρκούς ορατότητας και ασφαλούς προσανατολισμού των επισκεπτών για την ταχεία και ασφαλή απομάκρυνσή τους σε περίπτωση ανάγκης, ιδιαιτέρως στην περίπτωση αρχαιολογικών χώρων που λειτουργούν και κατά τις βραδινές ώρες στο πλαίσιο διεξαγωγής πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Ο φωτισμός ασφαλείας σχεδιάζεται και εγκαθίσταται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του προτύπου ΕΛΟΤ EN 1838 «Εφαρμογές φωτισμού – Φωτισμός ασφαλείας για κτίρια» και ΕΛΟΤ EN 60598-2-22 «Φωτιστικά σώματα – Μέρος 2-22: Ειδικές απαιτήσεις – Φωτιστικά σώματα για φωτισμό έκτακτης ανάγκης», όπως κάθε φορά ισχύει, κατά μήκος των οδύσεων διαφυγής έως την τελική έξοδο.

4.1.2. Σήμανση ασφαλείας

Η τοποθέτηση κατάλληλης και ευδιάκριτης σήμανσης ασφαλείας κατά μήκος των οδύσεων διαφυγής, στις τελικές εξόδους και στον πυροσβεστικό εξοπλισμό, καθώς και σημάνσεων απαγόρευσης και προειδοποίησης, συμβάλλει στον σωστό προσανατολισμό και την ασφαλή καθοδήγηση και απομάκρυνση των επισκεπτών κατά τη διάρκεια έκτακτης ανάγκης, καθώς και στον άμεσο εντοπισμό και την αποτελεσματική χρήση του πυροσβεστικού εξοπλισμού από το προσωπικό, διευκολύνοντας την πρώιμη επέμβαση και περιορίζοντας τις πιθανές ζημιές ή τραυματισμούς. Η σήμανση πρέπει να είναι εύκολα αντιληπτή, σαφής, επαρκής και ορατή.

Η σήμανση ασφαλείας των οδύσεων διαφυγής, των τελικών εξόδων και του πυροσβεστικού υλικού/εξοπλισμού, καθώς και οι σημάνσεις απαγόρευσης και προειδοποίησης σχεδιάζονται και εγκαθίστανται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του προτύπου ΕΛΟΤ EN ISO 7010: «Γραφικά σύμβολα - Χρώματα και ενδείξεις ασφαλείας - Καταχωρημένες ενδείξεις ασφαλείας», όπως κάθε φορά ισχύει.

4.1.3. Σχεδιαγράμματα διαφυγής

Τα σχεδιαγράμματα διαφυγής συμβάλλουν στην ασφαλή ενημέρωση και καθοδήγηση των επισκεπτών και του προσωπικού σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Πρέπει να είναι ευδιάκριτα και ευανάγνωστα και να τοποθετούνται σε κατάλληλες θέσεις κατά μήκος των διαδρομών κίνησης και περιήγησης, καθώς και πλησίον των κτηρίων, εφόσον υφίστανται, ώστε να παρέχουν σαφή προσανατολισμό και οδηγίες τόσο στους εργαζόμενους όσο και στους επισκέπτες.

Τα σχεδιαγράμματα διαφυγής με τις αντίστοιχες πινακίδες και σύμβολα σχεδιάζονται και εγκαθίστανται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του προτύπου ΕΛΟΤ ISO 23601: «Ταυτοποίηση ασφαλείας - Σχέδια και σημάνσεις οδών διαφυγής και εκκένωσης», όπως κάθε φορά ισχύει.

4.1.4. Μέσα Ειδοποίησης και Αναγγελίας Πυρκαγιάς

Τα μέσα ειδοποίησης και αναγγελίας πυρκαγιάς αποσκοπούν στην έγκαιρη ενημέρωση και καθοδήγηση επισκεπτών και προσωπικού σε περίπτωση πυρκαγιάς ή άλλης έκτακτης ανάγκης. Σε αυτά περιλαμβάνονται το μεγαφωνικό σύστημα μετάδοσης έκτακτων ηχητικών μηνυμάτων, το χειροκίνητο σύστημα αναγγελίας πυρκαγιάς και οι φορητές μεγαφωνικές συσκευές (τηλεβόες).

4.1.4.1. Μεγαφωνικό σύστημα

Τα μεγαφωνικά συστήματα μετάδοσης έκτακτων ηχητικών μηνυμάτων, σε περίπτωση πυρκαγιάς ή άλλου έκτακτου συμβάντος, ενημερώνουν τους επισκέπτες για τον κίνδυνο και τις ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβούν προκειμένου να εγκαταλείψουν άμεσα τον χώρο. Τα ηχεία του συστήματος τοποθετούνται κατά τρόπο που η εμβέλειά τους να καλύπτει πλήρως τις προσβάσιμες περιοχές του αρχαιολογικού χώρου. Η ενεργοποίηση και λειτουργία του συστήματος γίνεται μέσω κεντρικού πίνακα ελέγχου, ο οποίος στεγάζεται σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο, λειτουργώντας ως κέντρο ελέγχου και χειρισμού όλων των συστημάτων έκτακτης ανάγκης, με μόνιμη παρουσία προσωπικού κατά τις ώρες λειτουργίας του αρχαιολογικού χώρου. Τα μηνύματα ειδοποίησης που μεταδίδονται δύνανται να είναι είτε ηχητικά μηνύματα φυσικής ομιλίας είτε μαγνητοφωνημένα μηνύματα, επαναλαμβανόμενα στην ελληνική και σε μία τουλάχιστον ξένη γλώσσα.

Ο σχεδιασμός και η εγκατάσταση των μεγαφωνικών συστημάτων καθορίζονται από το πρότυπο ΕΛΟΤ EN 54-24 «Μέρη συστημάτων συναγερμού με φωνή-Μεγάφωνα».

4.1.4.2. Χειροκίνητο σύστημα αναγγελίας πυρκαγιάς

Το χειροκίνητο σύστημα αναγγελίας πυρκαγιάς εξασφαλίζει την άμεση αναγγελία πυρκαγιάς με οπτικοακουστικά μέσα. Εγκαθίσταται σε ύψος από 0,80 μέτρα έως 1,40 μέτρα, σε κατάλληλες θέσεις κατά μήκος των οδούσεων διαφυγής και πλησίον των εξόδων / τελικών εξόδων κινδύνου.

Η μελέτη, σχεδίαση και εγκατάσταση των χειροκίνητων συστημάτων αναγγελίας πυρκαγιάς καθορίζονται από τα πρότυπα ΕΛΟΤ EN 54-11 «Συστήματα πυρανίχνευσης και συναγερμού πυρκαγιάς – Μέρος 11:Εκκινητές συναγερμού χειρός» και ΕΛΟΤ EN 54-14 «Συστήματα πυρανίχνευσης και συναγερμού πυρκαγιάς – Μέρος

14:Κατευθυντήριες γραμμές για των προγραμματισμό, σχεδιασμό-την εγκατάσταση – την θέση σε λειτουργία, την χρήση και την συντήρηση», όπως κάθε φορά ισχύουν.

4.1.4.3. Φορητές μεγαφωνικές συσκευές (τηλεβόες)

Οι φορητές μεγαφωνικές συσκευές (τηλεβόες) χρησιμοποιούνται για την καθοδήγηση και ενημέρωση του κοινού, ως μέσο ειδοποίησης, σε αρχαιολογικούς χώρους στους οποίους δεν υφίσταται μεγαφωνικό σύστημα ή και επικουρικά σε αυτό.

4.1.5. Σχέδια - Ασκήσεις-Εκπαιδεύσεις

4.1.5.1. Σχέδιο Οργανωμένης Απομάκρυνσης

Το Σχέδιο Οργανωμένης Απομάκρυνσης πληθυσμού από αρχαιολογικούς χώρους λόγω επαπειλούμενου κινδύνου πυρκαγιάς καθίσταται **υποχρεωτικό** σε επισκέψιμους αρχαιολογικούς χώρους που βρίσκονται εντός δασών, δασικών εκτάσεων ή και πλησίον (σε ακτίνα 50 μέτρων) αυτών, στους οποίους ο μέγιστος ημερήσιος αριθμός επισκεπτών υπερβαίνει τα 50 άτομα.

Η εκπόνηση ή επικαιροποίηση του Σχεδίου Οργανωμένης Απομάκρυνσης θα ακολουθεί το Πρότυπο που έχει καταρτιστεί σε συνεργασία της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας και του ΥΠΠΟ. Το πρότυπο αυτό, με τις κατάλληλες προσαρμογές εφαρμόζεται και για αρχαιολογικούς χώρους που δε βρίσκονται ή δεν γειτνιάζουν με δάση και δασικές εκτάσεις, προκειμένου να εξασφαλίζεται η τυποποιημένη και ασφαλής διαδικασία εκκένωσης σε κάθε περίπτωση.

Το Σχέδιο Οργανωμένης Απομάκρυνσης γνωστοποιείται στην Πυροσβεστική Υπηρεσία και τις αρμόδιες Υπηρεσίες Πολιτικής Προστασίας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ώστε να διασφαλίζεται η συντονισμένη και αποτελεσματική εφαρμογή του σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

4.1.5.2. Ασκήσεις ετοιμότητας

Ο σχεδιασμός και η διεξαγωγή ασκήσεων ετοιμότητας καθίστανται **υποχρεωτικά** σε χώρους που παρουσιάζουν μέγιστο ημερήσιο αριθμό επισκεπτών μεγαλύτερο των 1000 ατόμων, για την ορθή εφαρμογή του Σχεδίου Οργανωμένης Προληπτικής Απομάκρυνσης, καθώς και για την έγκαιρη και αποτελεσματική αντιμετώπιση εκτάκτων καταστάσεων που προκύπτουν από πυρκαγιές. Οι ασκήσεις πραγματοποιούνται ανά διετία σε συνεργασία με τους συναρμόδιους φορείς, όπως οι Δήμοι, οι Περιφέρειες, η Ελληνική Αστυνομία, το ΕΚΑΒ και η Πυροσβεστική Υπηρεσία, και εστιάζουν κυρίως στην κατανομή ρόλων και αρμοδιοτήτων. Στόχος των ασκήσεων είναι η ενίσχυση της διαλειτουργικότητας και της συνεργασίας όλων των

εμπλεκόμενων αρμόδιων φορέων, ώστε να διασφαλίζεται η συντονισμένη και αποτελεσματική αντιμετώπιση κινδύνων από πυρκαγιές και η ελαχιστοποίηση των επιπτώσεών τους στους αρχαιολογικούς χώρους. Παράλληλα, οι ασκήσεις συμβάλλουν στην εκπαίδευση και εξοικείωση του προσωπικού με τις διαδικασίες εκκένωσης και τη χρήση των μέσων πυροπροστασίας, ενισχύοντας την ετοιμότητα και την ασφάλεια επισκεπτών και εργαζομένων.

4.1.5.3. Εκπαίδευση προσωπικού

Η εκπαίδευση του προσωπικού κάθε έτος συμβάλλει στην ασφαλή και αποτελεσματική εφαρμογή του Σχεδίου Οργανωμένης Προληπτικής Απομάκρυνσης επισκεπτών και εργαζομένων σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης λόγω επαπειλούμενου κινδύνου πυρκαγιάς, καθώς και στη σωστή χρήση του εξοπλισμού πυρόσβεσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην 14^η πυροσβεστική διάταξη, όπως κάθε φορά ισχύει.

Η εκπαίδευση περιλαμβάνει πρακτικές ασκήσεις και προσομοιώσεις σεναρίων πυρκαγιάς, ώστε το προσωπικό να μπορεί να αντιδρά αποτελεσματικά, να καθοδηγεί τους επισκέπτες με ασφάλεια και να διασφαλίζει την έγκαιρη εκκένωση του χώρου. Παράλληλα, καθιστά δυνατή την αξιολόγηση της επιχειρησιακής ετοιμότητας και της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Οργανωμένης Προληπτικής Απομάκρυνσης και επιτρέπει τη διαρκή προσαρμογή και βελτίωσή του, τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση πιθανών δυσλειτουργιών πριν από την πραγματική ανάγκη, διασφαλίζοντας υψηλό επίπεδο προστασίας της ανθρώπινης ζωής.

4.2. Μέτρα Προληπτικής Πυροπροστασίας

Στα μέτρα προληπτικής πυροπροστασίας περιλαμβάνονται όλες οι ενέργειες και δράσεις που πρέπει να υλοποιηθούν εκ των προτέρων με στόχο την εξάλειψη τυχόν επικίνδυνων παραγόντων ή συνθηκών που μπορούν να προκαλέσουν ή να τροφοδοτήσουν μια πυρκαγιά, καθώς και τον αποτελεσματικό περιορισμό και επιβράδυνση της εξάπλωσής της. Τέτοιες ενέργειες αφορούν στη διαμόρφωση ζωνών προστασίας κτηρίων και στην πυροπροστασία δομικών στοιχείων του κελύφους τους, στον καθαρισμό και τη διαχείριση της βλάστησης και της καύσιμης ύλης εντός του αρχαιολογικού χώρου, καθώς και σε άλλα γενικά προληπτικά μέτρα για όλες τις υπαίθριες εκτάσεις εντός των ορίων του περιφραγμένου αρχαιολογικού χώρου.

4.2.1. Ζώνες προστασίας κτηρίων

Η διαμόρφωση περιμετρικών ζωνών προστασίας σε κτηριακές εγκαταστάσεις που βρίσκονται εντός του αρχαιολογικού χώρου και εξυπηρετούν τη λειτουργία του (μουσεία, εκδοτήρια, αποθήκες, εργαστήρια, εργοταξιακοί οικίσκοι, λειτουργικοί στεγασμένοι χώροι κ.λπ.) καθίσταται **υποχρεωτική** όταν αυτός βρίσκεται εντός ή πλησίον (σε ακτίνα 50 μέτρων) δασών και δασικών εκτάσεων.

Περιμετρική ζώνη προστασίας διαμορφώνεται με στόχο την απομόνωση των κατασκευών από τη βλάστηση, συμβάλλοντας στην αποτροπή της μετάδοσης πυρκαγιάς και στη διασφάλιση της πυροπροστασίας του αρχαιολογικού χώρου. Επιπλέον, δημιουργεί μία ασφαλή περιοχή που διευκολύνει την επέμβαση και τις επιχειρήσεις των πυροσβεστικών δυνάμεων.

Η ζώνη αυτή θα πρέπει να διασφαλίζει ένα ελάχιστο πλάτος δέκα (10) μέτρων και να υποδιαιρείται σε τρία κλιμακούμενα επίπεδα διαβαθμισμένης προστασίας, μειώνοντας προοδευτικά την καύσιμη ύλη προσεγγίζοντας το κτήριο, με αντίστοιχη διαφοροποίηση και διαχείριση της βλάστησης. Συγκεκριμένα:

- Η πρώτη ζώνη προστασίας (ζώνη 1), που εφάπτεται απευθείας στο κτήριο, θα πρέπει να έχει ελάχιστο πλάτος δύο (2,00) μέτρα και να είναι απαλλαγμένη από οποιαδήποτε φύτευση ή εναπόθεση καυστών υλικών, προκειμένου να προστατεύεται το εξωτερικό περίβλημα και κελύφος του κτηρίου. Σε αυτή τη ζώνη θα πρέπει να επιτυγχάνεται η μέγιστη δυνατή μείωση των τυχόν κινδύνων και η επίστρωσή της να γίνεται με άκαυστα σκληρά υλικά, ενώ σε περίπτωση που αυτό δεν είναι εφικτό, η ζώνη μπορεί να παραμείνει χωρίς επίστρωση.
- Η δεύτερη ζώνη προστασίας (ζώνη 2) έχει πλάτος τρία (3,00) μέτρα και εκτείνεται αμέσως μετά τη ζώνη 1. Η επίστρωσή της πρέπει να είναι από μη εύφλεκτα υλικά. Σε αυτή τη ζώνη επιτρέπεται μόνο χαμηλή βλάστηση, όπως εδαφοκαλυπτικά φυτά και χαμηλοί θάμνοι, τα οποία θα πρέπει να είναι κατά προτίμηση ανθεκτικά στη φωτιά. Δεν επιτρέπονται δέντρα ή ψηλοί θάμνοι.
- Η τρίτη ζώνη προστασίας (ζώνη 3) αποτελεί την τελευταία κατά σειρά ζώνη, διαδέχεται τη ζώνη 2 και είναι η πιο απομακρυσμένη από το κτήριο. Έχει πλάτος πέντε (5,00) μέτρα. Τα δέντρα και οι μεγάλοι θάμνοι να απέχουν τουλάχιστον τρία (3,00) μέτρα μεταξύ τους. Τα δέντρα να κλαδεύονται από το έδαφος μέχρι το ύψος των τριών (3,00) μέτρων, ανάλογα με την ηλικία και την κατάσταση τους και να μην βρίσκονται πλησίον ηλεκτροφόρων καλωδίων. Οι θάμνοι, είτε μεμονωμένοι είτε σε νησίδες, να μην βρίσκονται κάτω από τα δέντρα.

Για την υπόλοιπη έκταση του αρχαιολογικού χώρου που δεν καλύπτεται από τις ως άνω αναφερόμενες ζώνες προστασίας περίξ των κτηρίων, θα πρέπει να υλοποιούνται οι ενέργειες και τα μέτρα διαχείρισης της βλάστησης και της καύσιμης ύλης που αναλύονται στην παράγραφο 4.2.3.

4.2.2. Πυροπροστασία δομικών στοιχείων κελύφους κτηρίων

Η λήψη μέτρων πυροπροστασίας των δομικών στοιχείων του κελύφους κτηριακών εγκαταστάσεων που βρίσκονται εντός του αρχαιολογικού χώρου και εξυπηρετούν τη λειτουργία του καθίσταται **υποχρεωτική** στην περίπτωση που οι συγκεκριμένοι χώροι βρίσκονται εντός ή πλησίον (σε ακτίνα 50 μέτρων) δασών και δασικών εκτάσεων.

1. Τα μέτρα που εφαρμόζονται είναι τα εξής:

- Σφράγιση εξωτερικών οικοδομικών διάκενων με κατάλληλα άκαυστα υλικά. Τοποθέτηση στα ανοίγματα εξαερισμού και στις οπές καπνοδόχων μεταλλικού πλέγματος κατάλληλης διατομής και πυκνότητας. Εναλλακτικά, επιτρέπεται η χρήση ειδικών συστημάτων πυροφραγμών.
 - Αντικατάσταση υδρορροών της στέγης εφόσον δεν είναι κατασκευασμένες από άκαυστα υλικά κατηγορίας A1 ή A2L-s1,d0.
 - Αντικατάσταση τεντών με μόνιμες κατασκευές σκιάστρων από άκαυστα υλικά, εφόσον δεν χρησιμοποιούνται επεξεργασμένα με κατάλληλα υλικά υφάσματα που επιβραδύνουν την επιφανειακή εξάπλωση της φλόγας.
2. Σε περίπτωση που τα κτήρια βρίσκονται εντός αρχαιολογικών χώρων υψηλής επικινδυνότητας και εντός ή πλησίον δασικών εκτάσεων:
- Προσθήκη σίτας με μεταλλικές ίνες στα κουφώματα του κτηρίου.
 - Σφράγιση των κενών μεταξύ της τελικής επικάλυψης της στέγης και του γείσου και κάλυψη τυχόν εμφανών ξύλινων στοιχείων με πυράντοχα υλικά (πυροφραγμοί, βερνίκια, πυράντοχες γυψοσανίδες κ.λπ.).

4.2.3. Διαχείριση βλάστησης

Τα μέτρα διαχείρισης βλάστησης και καύσιμης φυτικής ύλης καθίστανται **υποχρεωτικά** σε όλες τις υπαίθριες εκτάσεις εντός των ορίων του αρχαιολογικού χώρου και κατά προτεραιότητα στις προσβάσιμες περιοχές για τους επισκέπτες και περιλαμβάνουν :

- Σχολαστικό καθαρισμό πέριξ των μνημείων εντός του αρχαιολογικού χώρου, ώστε να δημιουργείται άκαυστη ζώνη περιμετρικά αυτών.
- Απομάκρυνση της καύσιμης φυτικής ύλης που βρίσκεται στην επιφάνεια του εδάφους, όπως ενδεικτικά το φυλλόστρωμα, τα ξερά χόρτα και τα κατακείμενα ξερά κλαδιά κ.λπ.
- Αποκλάδωση της βάσης της κόμης των δέντρων και αύξηση του ύψους έναρξης της από την επιφάνεια του εδάφους, ανάλογα με την ηλικία και το είδος τους, προκειμένου να μειωθεί η πιθανότητα μια πυρκαγιά που αναπτύσσεται στην επιφάνεια του εδάφους να περάσει στην κόμη των δένδρων και εν συνεχεία να κινηθεί επικόρυφα με επικίνδυνη συμπεριφορά.
- Αραίωμα της μη ανθεκτικής στη φωτιά δενδρώδους βλάστησης.
- Κοπή κλαδιών που εφάπτονται με τα εξωτερικά δομικά στοιχεία του κτηρίου, συμπεριλαμβανομένης και της στέγης του, εφόσον ο αρχαιολογικός χώρος δεν είναι πλησίον ή εντός δασικών εκτάσεων.
- Υλοτομία και απομάκρυνση ξερών και σπασμένων κλαδιών, καθώς και δέντρων, όπου αυτό απαιτείται, με προτεραιότητα σε αυτά που είναι ξερά, ασθενικά,

καχεκτικά, υπέργηρα και επικινδύνως κεκλιμένα, προς αποφυγή πτώσης τους, ιδιαιτέρως τα γειτνιάζοντα με αρχαία μνημεία και κατάλοιπα, διαδρομές οδεύσεων διαφυγής και κτίσματα.

- Περιορισμός της θαμνώδους βλάστησης ως προς την κάλυψη του εδάφους.
- Τακτικός καθαρισμός της στέγης και των υδρορροών από απορρίμματα και υπολείμματα βλάστησης, όπως πευκοβελόνες, ξερά φύλλα και χόρτα κ.λπ. στις κτηριακές υποδομές εντός του αρχαιολογικού χώρου.
- Αποψίλωση βλάστησης περιμετρικά υποσταθμών ηλεκτρικού ρεύματος, υπαίθριων φωτιστικών κ.λπ.
- Συλλογή και απομάκρυνση όλων των υπολειμμάτων καθαρισμού.

Οι εργασίες διαχείρισης της φυτικής ύλης είναι σημαντικό να πραγματοποιούνται σε συστηματική βάση καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και να συντηρούνται επαρκώς, όποτε απαιτείται, προκειμένου κατά τη διάρκεια της αντιπυρικής περιόδου (από 1η Μαΐου έως 31 Οκτωβρίου) να έχει επιτευχθεί η μέγιστη δυνατή διαχείριση της βλάστησης.

Οι εν λόγω εργασίες θα εκτελούνται με τρόπο που να μην παραβιάζονται οι διατάξεις της δασικής και της αρχαιολογικής νομοθεσίας και, όταν απαιτείται, θα πραγματοποιούνται υπό καθοδήγηση και σε συνεργασία με τις κατά τόπους αρμόδιες δασικές υπηρεσίες.

4.2.4. Γενικά προληπτικά μέτρα

Η λήψη των κάτωθι γενικών προληπτικών μέτρων καθίσταται **υποχρεωτική** σε όλες τις υπαίθριες εκτάσεις εντός του αρχαιολογικού χώρου:

- Απαγόρευση ελεύθερης αποθήκευσης καυστών ή εύφλεκτων υλικών και αντικειμένων περίξ των κτηρίων και σε απόσταση έως πέντε (5) μέτρα, ιδιαιτέρως στην περίπτωση αρχαιολογικών χώρων εντός ή πλησίον δασών και δασικών εκτάσεων. Ειδικότερα απαγορεύεται η αποθήκευση κάτω από εξώστες, υπερωψωμένες βεράντες ή πλησίον των εξωτερικών ανοιγμάτων και κουφωμάτων των κτηρίων.
- Εφόσον, εντός του αρχαιολογικού χώρου γίνεται αποθήκευση καυστών, εύφλεκτων και αναφλέξιμων υλικών, τότε θα πρέπει να γίνεται κατάλληλη διευθέτησή τους εντός κλειστού χώρου.
- Απομάκρυνση τυχόν άλλων εγκαταλελειμμένων καυστών ή εκρήξιμων υλικών ή αντικειμένων εντός του αρχαιολογικού χώρου.
- Στην περίπτωση που στον αρχαιολογικό χώρο εγκαθίστανται δεξαμενές υγρών καυσίμων, τότε αυτές επιτρέπεται να τοποθετούνται αποκλειστικά και μόνο εντός

πυράντοχης κατασκευής με ελάχιστο δείκτη πυραντίστασης (R)EI-30 κατά ΕΛΟΤ EN 13501-2, περιμετρικά της οποίας εφαρμόζεται ζώνη προστασίας πλάτους ενός και μισού (1,50) μέτρου με άκαυστη επικάλυψη του εδάφους.

- Απαγόρευση εγκατάστασης υπέργειων δεξαμενών υγραερίου και φιαλών σε υπαίθριο χώρο.
- Επιμελής συντήρηση, τακτική επιθεώρηση και έλεγχος των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού σύμφωνα με τους σχετικούς κανονισμούς και τις προδιαγραφές του κατασκευαστή.
- Τοποθέτηση λεκάνης ασφαλείας επαρκούς χωρητικότητας σε δεξαμενές υγρών καυσίμων για συγκέντρωση τυχόν διαρροών καυσίμων.
- Επιθεώρηση μετά τη διακοπή της δραστηριότητας στον αρχαιολογικό χώρο, καθώς και κατά τις εργάσιμες ώρες, για επισήμανση και εξάλειψη τυχόν παραγόντων κινδύνου εκδήλωσης πυρκαγιάς.
- Μόνιμη ανάρτηση ευδιάκριτων πινακίδων, αναφορικά με την απαγόρευση καπνίσματος.
- Απαγόρευση τοποθέτησης στις οδεύσεις διαφυγής και στις εξόδους κινδύνου αντικειμένων και άλλων κατασκευαστικών διατάξεων που μπορούν να μειώσουν το πλάτος αυτών ή να παρακωλύσουν την ελεύθερη κυκλοφορία του κοινού σε περίπτωση κινδύνου.

4.3. Ενεργητική Πυροπροστασία

Στα μέτρα και μέσα ενεργητικής πυροπροστασίας περιλαμβάνονται όλα εκείνα τα φορητά μέσα και μόνιμα εγκατεστημένα συστήματα ενός αρχαιολογικού χώρου που χρησιμοποιούνται ή ενεργοποιούνται σε περίπτωση πυρκαγιάς, για τον άμεσο περιορισμό και την καταστολή της, μέχρι την άφιξη στο σημείο των πυροσβεστικών δυνάμεων.

4.3.1. Φορητά και λοιπά μέσα

4.3.1.1. Φορητοί πυροσβεστήρες

Η τοποθέτηση φορητών πυροσβεστήρων είναι **υποχρεωτική** σε όλους τους αρχαιολογικούς χώρους.

Τοποθετούνται σε επιλεγμένα σημεία που επιτρέπουν άμεση πρόσβαση σε περίπτωση πυρκαγιάς. Πρέπει να είναι ξηρής σκόνης ή βάσης νερού, κατασβεστικής ικανότητας τουλάχιστον 21A-113B-C, και διοξειδίου του άνθρακα, κατασβεστικής ικανότητας τουλάχιστον 55B-C, στους χώρους ηλεκτρομηχανολογικών

εγκαταστάσεων. Πρέπει να προστατεύονται από τις καιρικές συνθήκες (βροχή, ήλιο, υγρασία) για τη διασφάλιση της λειτουργικότητάς τους.

Σε κάθε περίπτωση πρέπει να τοποθετούνται πλησίον των οδεύσεων περιήγησης και διαφυγής και των τελικών εξόδων κινδύνου, σε θέσεις ώστε κάθε σημείο των οδεύσεων περιήγησης και διαφυγής να μην απέχει περισσότερο των 50 μέτρων από τον πλησιέστερο πυροσβεστήρα. Επιπλέον, θα πρέπει να ικανοποιούν τις απαιτήσεις του προτύπου ΕΛΟΤ EN 3-7, καθώς και της Κ.Υ.Α. 618/43/05/20.01.2005 (Β' 52), όπως τροποποιήθηκε, συμπληρώθηκε και ισχύει.

4.3.1.2. Απλό Υδροδοτικό Πυροσβεστικό Δίκτυο/Τροχήλατοι πυροσβεστήρες

Για τους αρχαιολογικούς χώρους που δεν διαθέτουν μόνιμο υδροδοτικό πυροσβεστικό δίκτυο, εγκαθίσταται **υποχρεωτικά** απλό υδροδοτικό πυροσβεστικό δίκτυο με τροφοδότηση από το δίκτυο ύδρευσης, εντός πυροσβεστικών ερμαρίων, τα οποία τοποθετούνται σε κατάλληλα επιλεγμένες, ευδιάκριτες και εύκολα προσβάσιμες θέσεις.

Το απλό υδροδοτικό πυροσβεστικό ερμάριο πρέπει να είναι μεταλλικής κατασκευής, ερυθρού χρώματος, με κατάλληλη σήμανση και να διαθέτει ελαστικό σωλήνα διατομής Φ15 – Φ19 mm (χιλιοστά), με ακροφύσιο μήκους 20 μέτρων.

Σε περίπτωση μη ύπαρξης δικτύου ύδρευσης, γίνεται τοποθέτηση τροχήλατων πυροσβεστήρων ανά 100 μέτρα κατά μήκος των οδεύσεων περιήγησης και διαφυγής.

Οι τροχήλατοι πυροσβεστήρες να ικανοποιούν τις απαιτήσεις του ΕΛΟΤ EN 1866: «Τροχήλατοι πυροσβεστήρες», όπως κάθε φορά ισχύει και της Κ.Υ.Α. 618/43/05/20-01-2005 (ΦΕΚ Β' 52), όπως τροποποιήθηκε, συμπληρώθηκε και ισχύει.

4.3.2. Μόνιμα Συστήματα Πυρόσβεσης

4.3.2.1. Μόνιμο Υδροδοτικό Πυροσβεστικό Δίκτυο με Π.Φ.

Το μόνιμο υδροδοτικό πυροσβεστικό δίκτυο με πυροσβεστικές φωλιές (Π.Φ.) αποτελεί εγκατάσταση ενεργητικής πυροπροστασίας, σχεδιασμένη για την άμεση και αποτελεσματική αντιμετώπιση πυρκαγιάς. Το δίκτυο αποτελείται από υπόγειο ή επιφανειακό σωληνωτό σύστημα, το οποίο τροφοδοτείται από αξιόπιστη πηγή νερού (δεξαμενή ή δίκτυο ύδρευσης) και καταλήγει σε πυροσβεστικές φωλιές κατάλληλα καταναμημένες στον χώρο.

Κάθε πυροσβεστική φωλιά περιλαμβάνει ερμάριο με πυροσβεστικό σωλήνα, αυλό και βαλβίδα διακοπής, εξασφαλίζοντας επαρκή παροχή και πίεση νερού σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Η χωροθέτηση και η μορφή των στοιχείων του δικτύου γίνεται

με τρόπο που να ελαχιστοποιεί την κατασκευαστική όχληση. Το σύστημα επιτρέπει την άμεση επέμβαση του προσωπικού ή της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας σε περίπτωση εκδήλωσης πυρκαγιάς.

Η μελέτη, σχεδίαση και εγκατάσταση του μόνιμου υδροδοτικού πυροσβεστικού δικτύου καθορίζονται από την Τεχνική Οδηγία Τ.Ο.Τ.Ε.Ε. 2451/1986: «Εγκαταστάσεις σε κτήρια: Μόνιμα πυροσβεστικά συστήματα με νερό» ή/και συμπληρωματικά για τα εξαρτήματα του συστήματος αυτού, από το πρότυπο ΕΛΟΤ EN 671: «Μόνιμα συστήματα πυρόσβεσης - συστήματα με(εύκαμπτους) σωλήνες», όπως κάθε φορά ισχύει.

Στους αρχαιολογικούς χώρους, το μόνιμο υδροδοτικό πυροσβεστικό δίκτυο με Π.Φ. πρέπει να καλύπτει, ενδεικτικά, διαδρομές περιήγησης, μονοπάτια, πλατείες, σημεία στάσης και θέασης, περιοχές του χώρου με φυσική βλάστηση και, ιδίως, όσες γειτνιάζουν με μνημεία και αρχαία κατάλοιπα, με κτήρια και εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης κοινού και λειτουργίας του χώρου κ.λπ., λαμβάνοντας υπόψη τη μορφολογία του εδάφους, τα χαρακτηριστικά του αρχαιολογικού χώρου, καθώς και τυχόν περιορισμούς που συνεπάγεται το θεσμικό πλαίσιο προστασίας του.

4.3.2.2. Μόνιμο Υδροδοτικό Πυροσβεστικό Δίκτυο με Εκτοξευτήρες Ύδατος

Το σύστημα πυρόσβεσης με εκτοξευτήρες (κανόνια) ύδατος λειτουργεί ενισχυτικά των πυροσβεστικών φωλιών για την προστασία του αρχαιολογικού χώρου από πυρκαγιές μεγάλης έντασης και ταχείας εξάπλωσης και καλύπτει κρίσιμες ζώνες του αρχαιολογικού χώρου, όπως, ενδεικτικά, εκτεταμένες περιοχές με βλάστηση, περιμετρικές ζώνες του αρχαιολογικού χώρου για την αποτροπή εισόδου ή εξάπλωσης πυρκαγιάς από γειτονικές εκτάσεις, περιοχές δυσπρόσιτες για άμεση επέμβαση με φορητά μέσα πυρόσβεσης, σημεία αυξημένου κινδύνου λόγω μορφολογίας του εδάφους (πρανή, χαράδρες, απότομες κλίσεις) κ.λπ.

4.3.3. Συντήρηση και επιθεώρηση συστημάτων και μέσων πυροπροστασίας

Οι ενέργειες προληπτικής συντήρησης και επιθεώρησης των μέτρων πυροπροστασίας στον αρχαιολογικό χώρο είναι **υποχρεωτικές** σε όλους τους αρχαιολογικούς χώρους και περιλαμβάνουν τον έλεγχο όλων των εγκατεστημένων συστημάτων και μέσων. Συγκεκριμένα, θα πρέπει να τηρούνται οι κατά περίπτωση ενέργειες ελέγχου, συντήρησης και επισκευής για κάθε φορητό μέσο ή μόνιμα εγκατεστημένο σύστημα πυροπροστασίας (π.χ. φορητοί ή τροχήλατοι πυροσβεστήρες, χειροκίνητο σύστημα αναγγελίας πυρκαγιάς, μεγαφωνικό σύστημα, μόνιμο υδροδοτικό πυροσβεστικό δίκτυο με πυροσβεστικές φωλιές ή εκτοξευτήρες ύδατος), σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τα ευρωπαϊκά και τα διεθνή πρότυπα.

5. Αξιολόγηση Υφιστάμενου Επιπέδου Πυροπροστασίας

Η διαδικασία αξιολόγησης περιλαμβάνει την καταγραφή της τρέχουσας κατάστασης των μέτρων πυροπροστασίας, τον προσδιορισμό τυχόν ελλείψεων ή αδυναμιών και την αποτίμηση της αποτελεσματικότητάς τους σε σχέση με τις απαιτήσεις του παρόντος Κανονισμού.

Το αποτέλεσμα της αξιολόγησης χρησιμοποιείται για τον προσδιορισμό του δείκτη αποτελεσματικότητας και τη λήψη διορθωτικών μέτρων για την ενίσχυση της πυρασφάλειας του αρχαιολογικού χώρου.

5.1. Σύστημα Βαθμολόγησης Υφιστάμενων Μέτρων Πυροπροστασίας

Για τον προσδιορισμό του υφιστάμενου επιπέδου πυροπροστασίας κάθε αρχαιολογικού χώρου, εφαρμόζεται η Ιεραρχική Μέθοδος Λήψης Αποφάσεων (Analytic Hierarchy Process – AHP). Σύμφωνα με την εν λόγω μέθοδο, τα στοιχεία ελέγχου των μέτρων πυροπροστασίας του Κεφαλαίου 4 που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της ασφαλούς διαφυγής του κοινού, της προληπτικής πυροπροστασίας και της ενεργητικής πυροπροστασίας, αναλύονται και συγκρίνονται μεταξύ τους ως προς τον βαθμό της σχετικής επίδρασης και σημαντικότητάς τους στο υφιστάμενο επίπεδο θωράκισης του αρχαιολογικού χώρου από τον κίνδυνο πυρκαγιάς. Αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας είναι η εξαγωγή «ζυγισμένων» συντελεστών βαρύτητας για καθένα επιμέρους μέτρο πυροπροστασίας που ανάλογα με την αριθμητική τιμή τους θα ιεραρχούν τα μέτρα πυροπροστασίας, με προτεραιότητα σε αυτά που είναι αποτελεσματικότερα και συμβάλλουν περισσότερο στην ενίσχυση του επιπέδου πυρασφάλειας του αρχαιολογικού χώρου. Ο συντελεστής βαρύτητας είναι ένα αριθμητικό μέγεθος που εκφράζει τη σχετική σημασία ή βαρύτητα κάθε υφιστάμενου μέτρου στην τελική εκτίμηση του βαθμού πυροπροστασίας και δεν μετρά απλώς αν υφίσταται αυτό το μέτρο, αλλά πόσο σημαντικό ή αποτελεσματικό είναι για τον καθορισμό του επιπέδου προστασίας και του βαθμού θωράκισης ενός αρχαιολογικού χώρου σε περίπτωση πυρκαγιάς.

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ					
	ΜΕΤΡΟ	ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΕΛΕΓΧΟΥ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ	Βαθμός	Συντελεστής Βαρύτητας
4.1. Μέτρα για την Ασφαλή Διαφυγή Κοινού	4.1.1. Φωτισμός ασφαλείας	Φωτισμός ασφαλείας οδεύσεων διαφυγής και εξόδων/τελικών εξόδων	Εξασφαλίζεται πλήρως	5	0,02
			Εξασφαλίζεται μερικώς	3	
			Δεν εξασφαλίζεται	0	
	4.1.2. Σήμανση ασφαλείας	Σήμανση οδεύσεων διαφυγής, εξόδων/τελικών εξόδων και πυροσβεστικού εξοπλισμού	Εξασφαλίζεται πλήρως	5	0,01
			Εξασφαλίζεται μερικώς	3	
			Δεν εξασφαλίζεται	0	
	4.1.3. Σχεδιαγράμματα διαφυγής	Σχεδιαγράμματα διαφυγής με τις αντίστοιχες πινακίδες και σύμβολα	Εξασφαλίζεται πλήρως	5	0,01
			Εξασφαλίζεται μερικώς	3	
			Δεν εξασφαλίζεται	0	
	4.1.4. Μέσα ειδοποίησης και αναγγελίας πυρκαγιάς	Μεγαφωνικό σύστημα	Εξασφαλίζεται πλήρως	5	0,02
			Εξασφαλίζεται μερικώς με τη χρήση τηλεβών	3	
			Δεν εξασφαλίζεται	0	
		Χειροκίνητο σύστημα αναγγελίας πυρκαγιάς	Εξασφαλίζεται πλήρως	5	0,02
Εξασφαλίζεται μερικώς			3		
Δεν εξασφαλίζεται			0		
	Σχέδιο Οργανωμένης Απομάκρυνσης	Εξασφαλίζεται πλήρως	5	0,04	

	4.1.5. Σχέδια - Ασκήσεις - Εκπαιδεύσεις	πληθυσμού από αρχαιολογικούς χώρους λόγω επαπειλούμενου κινδύνου εξαιτίας επερχόμενης δασικής πυρκαγιάς	Εξασφαλίζεται μερικώς	3			
			Δεν εξασφαλίζεται	0			
			Εξασφαλίζεται πλήρως	5			
		Ασκήσεις ετοιμότητας	Εξασφαλίζεται μερικώς	3	0,06		
			Δεν εξασφαλίζεται	0			
			Εξασφαλίζεται πλήρως	5			
		Εκπαίδευση προσωπικού	Εξασφαλίζεται μερικώς	3	0,08		
			Δεν εξασφαλίζεται	0			
			Εξασφαλίζεται πλήρως	5			
		4.2. Μέτρα Προληπτικής Πυροπροστασίας	4.2.1. Ζώνες προστασίας κτηρίων	Διαμόρφωση περιμετρικών ζωνών προστασίας σε κτήρια	Εξασφαλίζεται πλήρως	5	0,16
					Εξασφαλίζεται μερικώς	3	
					Δεν εξασφαλίζεται	0	
4.2.2. Πυροπροστασία δομικών στοιχείων κελύφους κτηρίων	Λήψη μέτρων πυροπροστασίας των δομικών στοιχείων του κελύφους κτηριακών εγκαταστάσεων		Εξασφαλίζεται πλήρως	5	0,07		
			Εξασφαλίζεται μερικώς	3			
			Δεν εξασφαλίζεται	0			
4.2.3. Διαχείριση βλάστησης	Λήψη μέτρων διαχείρισης βλάστησης εντός του αρχαιολογικού χώρου		Εξασφαλίζεται πλήρως	5	0,27		
			Εξασφαλίζεται μερικώς	3			
			Δεν εξασφαλίζεται	0			
4.2.4. Γενικά	Λήψη γενικών προληπτικών μέτρων		Εξασφαλίζεται πλήρως	5	0,08		

	προληπτικά μέτρα	εντός του αρχαιολογικού χώρου	Εξασφαλίζεται μερικώς	3	
			Δεν εξασφαλίζεται	0	
4.3. Ενεργητική Πυροπροστασία	4.3.1. Φορητά μέσα	Τοποθέτηση φορητών πυροσβεστήρων	Εξασφαλίζεται πλήρως	5	0,01
			Εξασφαλίζεται μερικώς	3	
			Δεν εξασφαλίζεται	0	
	4.3.2. Μόνιμα Συστήματα Πυρόσβεσης	Μόνιμο Υδροδοτικό Πυροσβεστικό Δίκτυο με Π.Φ.	Εξασφαλίζεται πλήρως	5	0,07
			Εξασφαλίζεται μερικώς	3	
			Εξασφαλίζεται μερικώς με την ύπαρξη απλού υδροδοτικού πυροσβεστικού δικτύου ή τροχήλατων πυροσβεστήρων	2	
			Δεν εξασφαλίζεται	0	
	4.3.2. Μόνιμο Υδροδοτικό Πυροσβεστικό Δίκτυο με Εκτοξευτήρες	Μόνιμο Υδροδοτικό Πυροσβεστικό Δίκτυο με Εκτοξευτήρες	Εξασφαλίζεται πλήρως	5	0,04
			Εξασφαλίζεται μερικώς	3	
			Δεν εξασφαλίζεται	0	
	4.3.3. Συντήρηση και επιθεώρηση συστημάτων και μέσων πυροπροστασίας	Συντήρηση επιθεώρηση και έλεγχος των εγκατεστημένων συστημάτων και μέσων πυροπροστασίας	Εξασφαλίζεται πλήρως	5	0,05
			Εξασφαλίζεται μερικώς	3	
			Δεν εξασφαλίζεται	0	

Πίνακας (3): Πίνακας βαθμολόγησης υφιστάμενων μέτρων πυροπροστασίας

5.1.1. Προσδιορισμός δείκτη αποτελεσματικότητας

Για τον προσδιορισμό του δείκτη αποτελεσματικότητας ενός αρχαιολογικού χώρου ακολουθείται η εξής διαδικασία:

Εξετάζεται και αξιολογείται κάθε επιμέρους μέτρο πυροπροστασίας του Κεφαλαίου 4 και έκαστο στοιχείο ελέγχου λαμβάνει τον χαρακτηρισμό:

- «εξασφαλίζεται πλήρως», όταν ικανοποιούνται όλες οι αντίστοιχες προϋποθέσεις που ορίζονται στο Κεφάλαιο 4 για το συγκεκριμένο στοιχείο ελέγχου ή όταν δεν υπάρχει υποχρέωση εφαρμογής των προληπτικών μέτρων των Κεφαλαίων 4.2.1 και 4.2.2.
- «εξασφαλίζεται μερικώς», όταν δεν ικανοποιούνται πλήρως οι προϋποθέσεις που ορίζονται στο Κεφάλαιο 4 για το συγκεκριμένο στοιχείο ελέγχου,
- «δεν εξασφαλίζεται», όταν δεν ικανοποιείται καμία από τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο Κεφάλαιο 4 για το συγκεκριμένο στοιχείο ελέγχου ή σε περίπτωση απουσίας του.

Η επιλεγμένη βαθμολογία κάθε στοιχείου ελέγχου πολλαπλασιάζεται με τον αντίστοιχο συντελεστή βαρύτητας και τα γινόμενα που προκύπτουν αθροίζονται, προκειμένου να εξαχθεί ο συνολικός δείκτης αποτελεσματικότητας που καθορίζει το υφιστάμενο επίπεδο πυροπροστασίας του αρχαιολογικού χώρου.

Το τελικό αποτέλεσμα της αξιολόγησης καθορίζεται από τον έλεγχο του υφιστάμενου δείκτη αποτελεσματικότητας του αρχαιολογικού χώρου (Υ.Δ.Α.) σε σχέση με τον ελάχιστο δείκτη αποτελεσματικότητας (minΔ.Α.) ανά Επίπεδο Συνολικής Διακινδύνευσης, όπως αποτυπώνεται στον Πίνακα (4).

Επίπεδο Συνολικής Διακινδύνευσης	Ελάχιστος Δείκτης Αποτελεσματικότητας (minΔ.Α.)
Χαμηλό	60%
Μεσαίο	70%
Υψηλό	80%

Πίνακας (4).: Καθορισμός Δείκτης Αποτελεσματικότητας ανά Επίπεδο Συνολικής Διακινδύνευσης

Σε περίπτωση που το αποτέλεσμα της αξιολόγησης είναι χαμηλότερο του Ελάχιστου Δείκτη Αποτελεσματικότητας (minΔ.Α.) ανά Επίπεδο Συνολικής Διακινδύνευσης, καθορίζονται, τα επιπρόσθετα μέτρα πυροπροστασίας για την επίτευξη του Ελάχιστου Δείκτη Αποτελεσματικότητας στο πλαίσιο σύνταξης της Τεχνικής Έκθεσης Προσαρμογής και Βελτίωσης μέτρων πυροπροστασίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο 6.2.

6. Διαδικασία εφαρμογής και εποπτείας

Στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος Κανονισμού καθορίζονται οι διαδικασίες εποπτείας που περιλαμβάνουν τη συλλογή, ανάλυση και αξιολόγηση των στοιχείων, πληροφοριών και δεδομένων, τον προγραμματισμό και τη διενέργεια επιτόπιων ελέγχων, την ενημέρωση, πληροφόρηση και παροχή κατευθυντήριων οδηγιών και την παρακολούθηση της εφαρμογής των διατάξεων του Κανονισμού.

6.1. Σύνταξη Εντύπου Αξιολόγησης Συνολικής Διακινδύνευσης και Εντύπου Αξιολόγησης Υφιστάμενου Επιπέδου Πυροπροστασίας

Με την ισχύ του Κανονισμού, ο υπεύθυνος του αρχαιολογικού χώρου προβαίνει στην εξέταση των κριτηρίων συνολικής διακινδύνευσής του, κατά τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο 3, και συμπληρώνει το Έντυπο Αξιολόγησης Συνολικής Διακινδύνευσης του αρχαιολογικού χώρου (Παράρτημα Β).

Επαναξιολόγηση της συνολικής διακινδύνευσης με την εκ νέου σύνταξη του Εντύπου απαιτείται μόνο σε περιπτώσεις τροποποίησης των εξεταζόμενων κριτηρίων, όπως, ενδεικτικά, σε περιπτώσεις:

- α) μετά από συμβάν πυρκαγιάς εντός ή στο άμεσο περιβάλλον του αρχαιολογικού χώρου
- β) μεταβολών στη διαμόρφωση, χρήση, προσβασιμότητα ή λειτουργική οργάνωση του αρχαιολογικού χώρου, οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν τη διαφυγή του κοινού (οδεύσεις, εισόδους, εξόδους) και την επισκεψιμότητα του χώρου.

Μετά την αξιολόγηση της συνολικής διακινδύνευσης, ο υπεύθυνος του αρχαιολογικού χώρου προβαίνει επίσης στην αξιολόγηση του υφιστάμενου επιπέδου πυροπροστασίας, κατά τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο 4, με τη συμπλήρωση του Εντύπου Αξιολόγησης Υφιστάμενου Επιπέδου Πυροπροστασίας (Παράρτημα Γ).

6.2. Σύνταξη Τεχνικής Έκθεσης Προσαρμογής και Βελτίωσης μέτρων πυροπροστασίας

1. Συντάσσεται, με ευθύνη της οικείας Εφορείας Αρχαιοτήτων, Τεχνική Έκθεση Προσαρμογής και Βελτίωσης μέτρων πυροπροστασίας, βάσει της αξιολόγησης του υφιστάμενου επιπέδου πυροπροστασίας, η οποία περιλαμβάνει κατ'ελάχιστον τα εξής:
 - Γενικά στοιχεία του αρχαιολογικού χώρου: χωρικά – τοπογραφικά στοιχεία, έκταση χώρου, περιγραφή κτηρίων και εγκαταστάσεων εντός της περιοχής εποπτείας.

- Αναφορά στα στοιχεία που τεκμηριώνουν την επιλογή των κριτηρίων κατάταξης ως προς την συνολική διακινδύνευση του χώρου και ως προς τα μέτρα πυροπροστασίας που εφαρμόζονται.
 - Σχέδιο κάτοψης όπου αποτυπώνονται τα βασικά στοιχεία του αρχαιολογικού χώρου για την εφαρμογή του Κανονισμού, όπως ενδεικτικά: αρχαία μνημεία και κατάλοιπα, κτήρια, οδεύσεις, τελικές έξοδοι, ζώνες προστασίας κ.λπ. και θα σημειώνονται οι θέσεις και λοιπά στοιχεία των υφιστάμενων συστημάτων πυροπροστασίας.
 - Λοιπό υλικό τεκμηρίωσης, όπως πιστοποιητικά συντήρησης και καλής λειτουργίας των συστημάτων και μέσων πυροπροστασίας, φωτογραφική τεκμηρίωση εργασιών διαχείρισης βλάστησης κ.λπ.
 - Περιγραφή των υφιστάμενων μέτρων πυροπροστασίας και καταγραφή των απαιτούμενων επιπρόσθετων μέτρων, ενεργειών και εργασιών προσαρμογής για την τήρηση των απαιτήσεων του Κανονισμού.
 - Χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης της εφαρμογής τυχόν απαιτούμενων μέτρων και μέσων πυροπροστασίας, σύμφωνα με τις προθεσμίες που ορίζονται στο Κεφάλαιο «Μεταβατικές Διατάξεις».
2. Στην περίπτωση που διαπιστώνονται αντικειμενικές πρακτικές δυσκολίες εφαρμογής των γενικών προβλέψεων σχετικά με τα μέτρα και μέσα ασφαλούς διαφυγής, προληπτικής και ενεργητικής πυροπροστασίας, λόγω ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και περιορισμών του αρχαιολογικού χώρου, παρέχεται η δυνατότητα χρήσης εναλλακτικών μεθόδων, συστημάτων, κατασκευών και εν γένει προσαρμογών, υπό την προϋπόθεση ότι διασφαλίζεται για τον επιδιωκόμενο σκοπό ισοδύναμος βαθμός πυρασφάλειας. Οι εναλλακτικές εφαρμογές και προσαρμογές περιγράφονται και αιτιολογούνται αναλυτικά, με κατάλληλη τεκμηρίωση συνοδευόμενη από σχετικό υποστηρικτικό υλικό, στην Τεχνική Έκθεση.
3. Εάν προταθεί η εγκατάσταση μόνιμων συστημάτων πυρόσβεσης (μόνιμο υδροδοτικό δίκτυο με Πυροσβεστικές Φωλιές ή/και μόνιμο υδροδοτικό πυροσβεστικό δίκτυο με εκτοξευτήρες), μεγαφωνικού συστήματος ή χειροκίνητου συστήματος αναγγελίας πυρκαγιάς, θα πρέπει να εκπονηθούν, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, μελέτη εφαρμογής και τεύχη δημοπράτησης, έχοντας προηγουμένως εκπονηθεί η αντίστοιχη οριστική μελέτη που θα έχει τύχει της γνώμης του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου.

6.3. Σύνταξη Δελτίου Εφαρμογής και Προσαρμογής

Με μέριμνα της αρμόδιας Εφορείας Αρχαιοτήτων συντάσσεται Δελτίο Εφαρμογής και Προσαρμογής μέτρων πυροπροστασίας, στο οποίο δηλώνονται όλες οι απαραίτητες ενέργειες στις οποίες έχει προβεί ή δρομολογήσει η Υπηρεσία για την

τήρηση των απαιτήσεων του Κανονισμού, σε συνδυασμό με τα αναφερόμενα στην Τεχνική Έκθεση, όπου αυτή προβλέπεται.

6.4. Υποβολή Εντύπων

Με μέριμνα της αρμόδιας Εφορείας Αρχαιοτήτων υποβάλλονται στην αρμόδια/αρμόδιες κεντρικές Διευθύνσεις του ΥΠΠΟ, με κοινοποίηση στην οικεία Διοίκηση Πυροσβεστικών Υπηρεσιών Νομού (Δι.Π.Υ.Ν.): (α) έως τις 31 Δεκεμβρίου 2026, το Έντυπο Αξιολόγησης Συνολικής Διακινδύνευσης, το Έντυπο Αξιολόγησης του Υφιστάμενου Επιπέδου Πυροπροστασίας και η Τεχνική Έκθεση Προσαρμογής και Βελτίωσης μέτρων πυροπροστασίας, και (β) έως τις 30 Απριλίου εκάστου έτους, το Δελτίο Εφαρμογής και Προσαρμογής μέτρων πυροπροστασίας.

Η αρμόδια/αρμόδιες κεντρικές Διευθύνσεις του ΥΠΠΟ, κατόπιν συλλογής και αξιολόγησης των υποβληθέντων στοιχείων, προβαίνει στις απαιτούμενες ενέργειες συντονισμού για την αποτελεσματική εφαρμογή του Κανονισμού, την αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων που διαπιστώνονται, καθώς και την εξαγωγή των συναφών στατιστικών δεδομένων. Επιπλέον, αποστέλλει στις αρμόδιες Δι.Π.Υ.Ν. κατάλογο των αρχαιολογικών χώρων με κατάταξή τους ανά κατηγορία συνολικής διακινδύνευσης, προκειμένου να εφαρμοστεί η διαδικασία της εποπτείας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο 6.5.

Ο φάκελος εποπτείας του αρχαιολογικού χώρου που περιλαμβάνει το Έντυπο Αξιολόγησης Συνολικής Διακινδύνευσης, την Τεχνική Έκθεση Προσαρμογής και Βελτίωσης μέτρων πυροπροστασίας, το Δελτίο Εφαρμογής και Προσαρμογής μέτρων πυροπροστασίας, το Έντυπο Αξιολόγησης Υφιστάμενου Επιπέδου Πυροπροστασίας, καθώς και τυχόν συνοδευτικά έγγραφα και υλικό τεκμηρίωσης, τηρείται υποχρεωτικά στο αρχείο της αρμόδιας Εφορείας Αρχαιοτήτων, εντασσόμενο στο φάκελο πυρασφάλειας του αρχαιολογικού χώρου.

6.5. Έλεγχοι στο πλαίσιο εποπτείας

Ο έλεγχος στο πλαίσιο της εποπτείας τήρησης του Κανονισμού διενεργείται κατόπιν αυτοψίας από προσωπικό του Γραφείου Προληπτικής Πυροπροστασίας της οικείας Διοίκησης Πυροσβεστικών Υπηρεσιών Νομού (ή κοινής αυτοψίας, κατά την κρίση του ΥΠΠΟ, από εκπροσώπους της αρμόδιας/αρμόδιων κεντρικών Διευθύνσεων του ΥΠΠΟ και της οικείας Δι.Π.Υ.Ν.).

Η συχνότητα των ελέγχων καθορίζεται αναλόγως του Επιπέδου Συνολικής Διακινδύνευσης, όπως αποτυπώνεται στον Πίνακα (5).

Επίπεδο Συνολικής Διακινδύνευσης	Συχνότητα ελέγχων
Χαμηλό	Δεν πραγματοποιούνται προγραμματισμένοι έλεγχοι
Μεσαίο	Κάθε τρία (3) έτη
Υψηλό	Κάθε ένα (1) έτος

Πίνακας(5): Συχνότητα Ελέγχων ανά Επίπεδο Συνολικής Διακινδύνευσης αρχαιολογικών χώρων.

Ειδικά για το πρώτο έτος εφαρμογής (έτος 2027), έλεγχοι θα διεξαχθούν σε όλους τους αρχαιολογικούς χώρους ανεξαρτήτως του Επιπέδου Συνολικής Διακινδύνευσης.

Οι ελεγκτές διαπιστώνουν κατά πόσο τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην Αξιολόγηση Συνολικής Διακινδύνευσης και στην Αξιολόγηση Υφιστάμενου Επιπέδου Πυροπροστασίας του αρχαιολογικού χώρου ανταποκρίνονται στην πραγματική κατάσταση και ελέγχουν την εφαρμογή των προβλεπόμενων μέτρων πυροπροστασίας, σύμφωνα με την Τεχνική Έκθεση Προσαρμογής και Βελτίωσης μέτρων πυροπροστασίας και το Δελτίο Εφαρμογής και Προσαρμογής.

Σε περιπτώσεις απόκλισης ή μη τήρησης όλων των προβλεπόμενων μέτρων και μέσων πυροπροστασίας σύμφωνα με τα οριζόμενα στον παρόντα Κανονισμό και την Τεχνική Έκθεση, δίνονται γραπτές συστάσεις, με αναλυτική καταγραφή των διαπιστωθέντων ελλείψεων και του πλάνου διορθωτικών ενεργειών, και τίθεται προθεσμία συμμόρφωσης. Η ανωτέρω προθεσμία δεν δύναται να είναι μεγαλύτερη του ενός έτους, λαμβάνοντας υπόψη την σοβαρότητα των ελλείψεων και τον εκτιμώμενο χρόνο αποκατάστασής τους, εξαιρουμένων των προθεσμιών που αναφέρονται στις μεταβατικές διατάξεις.

Μετά την παρέλευση της τεθείσας προθεσμίας, διενεργείται νέα αυτοψία και σε περίπτωση που δεν έχει γίνει συμμόρφωση επιβάλλονται οι προβλεπόμενες κυρώσεις του Κεφαλαίου 6.6.

Τα ανωτέρω στοιχεία ελέγχου διαβιβάζονται για ενημέρωση και στην αρμόδια/αρμόδιες κεντρικές Διευθύνσεις του ΥΠΠΟ.

6.5.1. Διαδικασία επιβολής προστίμου - υποβολής ένστασης

Σε περίπτωση που διαπιστωθεί, κατόπιν αυτοψίας, μη τήρηση των απαιτήσεων του Κανονισμού, επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο από την Πυροσβεστική Αρχή, ανάλογα με το Επίπεδο Συνολικής Διακινδύνευσης, όπως αποτυπώνεται στον Πίνακα (6).

Επίπεδο Συνολικής Διακινδύνευσης	Ύψος Διοικητικού Προστίμου(σε ΕΥΡΩ)
Χαμηλό	1.000
Μεσαίο	2.000
Υψηλό	5.000

Πίνακας(6): Διοικητικό πρόστιμο ανά Επίπεδο Συνολικής Διακινδύνευσης

Σε περίπτωση υποτροπής σε διάστημα ενός έτους το διοικητικό πρόστιμο ανά κατηγορία συνολικής διακινδύνευσης διπλασιάζεται.

Η Πράξη Επιβολής Προστίμου συντάσσεται από το αρμόδιο όργανο ελέγχου της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, αντίγραφο της οποίας δίδεται στον Προϊστάμενο της Εφορείας Αρχαιοτήτων, ο οποίος δύναται να υποβάλει ένσταση εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα εργάσιμων ημερών, στη Διοίκηση της αρμόδιας Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Νομού (ΔΙ.Π.Υ.Ν./ΔΙ.Π.Υ.). Ο Διοικητής αυτής εξετάζει κατά νόμο και ουσία την ένσταση και αποφαινεται για την απόρριψή της, ή την ακύρωση, εν όλω ή εν μέρει, του επιβληθέντος διοικητικού προστίμου.

Παρελθούσης δε άπρακτης της ως άνω προθεσμίας ή της απόρριψης της ένστασης, η απόφαση επιβολής του διοικητικού προστίμου θεωρείται αμετάκλητη.

6.5.2. Βεβαίωση και είσπραξη προστίμων

Το επιβαλλόμενο, κατά τις διατάξεις της παρούσας, πρόστιμο από το Πυροσβεστικό Σώμα εισπράττεται κατά τα οριζόμενα στον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων, ως εξής:

α) Εντός δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης της Πράξης Επιβολής Προστίμου, μέσω ηλεκτρονικού παράβολου (e-παραβόλο) της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ), που εκδίδεται είτε απευθείας από την ιστοσελίδα <https://www.gsis.gr/eparavolo> (Φορέας Ελληνικό Δημόσιο ή αρμόδιος φορέας επιβολής προστίμου), είτε από τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.), είτε από τις Τράπεζες, είτε από τις κατά τόπους Δ.Ο.Υ. Σε περίπτωση άσκησης ένστασης, η προθεσμία εντός της οποίας ο παραβάτης υποχρεούται να εξοφλήσει το πρόστιμο αναστέλλεται από την ημέρα υποβολής της ένστασης μέχρι και την κοινοποίηση της απόφασης επ' αυτής.

β) Σε περίπτωση εκπνοής της προθεσμίας καταβολής του προστίμου του εδαφίου α), η αρμόδια Πυροσβεστική Αρχή, εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών, αποστέλλει χρηματικό κατάλογο στην ΑΑΔΕ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 του ν. 4978/2022 (Α' 190) και στην παρ. 1 του άρθρου 58 του ν. 5100/2024 (Α' 49), για τη βεβαίωση και είσπραξη του διοικητικού προστίμου.

γ) Τα βεβαιωθέντα πρόστιμα, εισπράττονται ως δημόσια έσοδα στον Αναλυτικό Λογαριασμό Εσόδων (Α.Λ.Ε) 1560989001 «Λοιπά Πρόστιμα και Χρηματικές Ποινές» του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

7. Μεταβατικές Διατάξεις

1. Για το τρέχον έτος (2026) συστήνεται για όλους τους αρχαιολογικούς χώρους που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού, η άμεση λήψη τουλάχιστον των προληπτικών μέτρων που προβλέπονται στο Κεφάλαιο 4.2. και η κατάρτιση Σχεδίου Οργανωμένης Απομάκρυνσης πληθυσμού από αρχαιολογικούς χώρους λόγω επαπειλούμενου κινδύνου πυρκαγιάς, όπως προβλέπεται στο Κεφάλαιο 4.1.5.1.
2. Οι διατάξεις ενεργητικής πυροπροστασίας υποχρεωτικής εφαρμογής εφαρμόζονται από την έναρξη ισχύος του παρόντος.
3. Οι διατάξεις προληπτικής πυροπροστασίας εφαρμόζονται υποχρεωτικά από την επόμενη αντιπυρική περίοδο ήτοι από 1 Μαΐου 2027.
4. Εφόσον στην Τεχνική Έκθεση Προσαρμογής και Βελτίωσης μέτρων πυροπροστασίας προβλέπεται η εγκατάσταση μόνιμου υδροδοτικού πυροσβεστικού δικτύου με πυροσβεστικές φωλιές ή/και εκτοξευτήρες ύδατος, μεγαφωνικού συστήματος ή χειροκίνητου συστήματος αναγγελίας πυρκαγιάς, ορίζεται προθεσμία ολοκλήρωσης της εγκατάστασής τους έως πέντε (5) έτη.

8. Τελικές Διατάξεις

1. Στους αρχαιολογικούς χώρους στους οποίους φιλοξενούνται πολιτιστικές εκδηλώσεις, ο αρμόδιος φορέας για τη διοργάνωση των εκδηλώσεων, θα παρέχει το απαιτούμενο προσωπικό και εξοπλισμό για την ασφάλεια των συμμετεχόντων στις εκδηλώσεις. Επίσης, ο φορέας διοργάνωσης, θα φέρει την ευθύνη της ασφαλούς λειτουργίας των υποδομών και των εγκαταστάσεων που τοποθετεί στο πλαίσιο των εκδηλώσεων και θα διαθέτει, εφόσον απαιτείται, Σχέδιο απομάκρυνσης πληθυσμού από το χώρο της εκδήλωσης σε περίπτωση πυρκαγιάς, το οποίο θα κοινοποιείται στην αρμόδια Υπηρεσία του ΥΠΠΟ, προκειμένου να το συμπεριλάβει στο ευρύτερο Σχέδιο Οργανωμένης Απομάκρυνσης πληθυσμού. Τα ως άνω αναφερόμενα θα περιλαμβάνονται στους όρους παραχώρησης των αρχαιολογικών χώρων για πολιτιστικές εκδηλώσεις.
2. Οι οριζόμενες στο παρόν διαδικασίες εφαρμογής του Κανονισμού, ελέγχου και εποπτείας είναι δυνατόν να υλοποιούνται και ψηφιακά, μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας του ΥΠΠΟ.

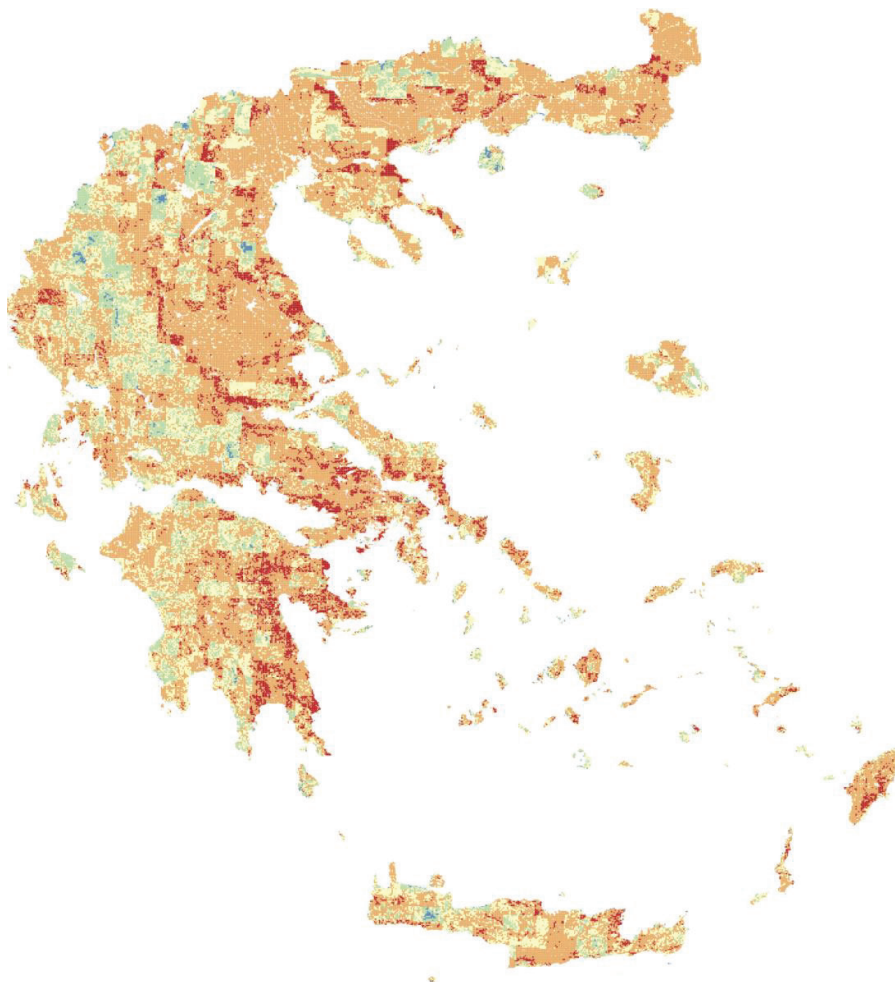

3. Η εφαρμογή του Κανονισμού, η μέριμνα για την τοποθέτηση, συντήρηση και ορθή λειτουργία των συστημάτων και μέσων πυροπροστασίας, καθώς και για τη λήψη των αναγκαίων μέτρων προληπτικής πυροπροστασίας στους αρχαιολογικούς χώρους, αποτελούν ευθύνη της οικείας Εφορείας Αρχαιοτήτων.

Παραρτήματα

Παράρτημα Α

«Χάρτης εκτιμώμενης κλιματικής διακινδύνευσης για δασικές πυρκαγιές» -
Μεθοδολογία εκτίμησης

Διακινδύνευση

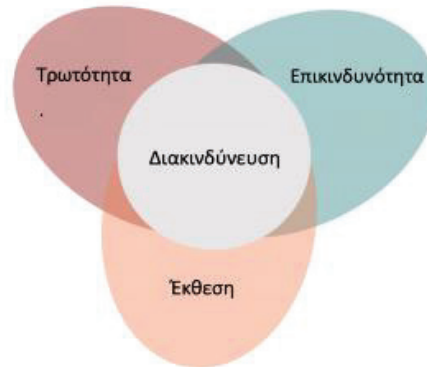
- Πολύ χαμηλή
- Χαμηλή
- Μέτρια
- Υψηλή
- Πολύ Υψηλή

0 75 150 km

Σημείωση: Πολύγωνα με περίγραμμα αφορούν αρχαιολογικούς χώρους εντός του αστικού ιστού

Ως κλιματική διακινδύνευση (climate risk) ορίζεται ο συνδυασμός των συνεπειών από ένα φυσικό φαινόμενο και της πιθανότητας εμφάνισής του, όπως προκύπτει από την αλληλεπίδραση της κλιματικής επικινδυνότητας (hazard), της έκθεσης (exposure) και της τρωτότητας (vulnerability) (IPCC, 2022). Η εκτίμηση της κλιματικής διακινδύνευσης (Σχήμα 1) υιοθετεί τις κατευθυντήριες αρχές της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC) (IPCC, 2022) και του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Εκτίμησης Κλιματικών Κινδύνων (EUCRA) (EEA, 2024).

Σχήμα 1. Πλαίσιο εκτίμησης κλιματικής διακινδύνευσης

Η εκτίμηση της κλιματικής διακινδύνευσης προϋποθέτει τον υπολογισμό της κλιματικής επικινδυνότητας, η οποία εκφράζει την πιθανότητα εμφάνισης και την ένταση των κλιματικών φαινομένων στο παρόν και στο μέλλον, της έκθεσης, η οποία αφορά το σύνολο των ανθρώπων, των υποδομών, των δραστηριοτήτων και των φυσικών στοιχείων που βρίσκονται σε περιοχές όπου εκδηλώνονται κλιματικοί κίνδυνοι, καθώς και της τρωτότητας, η οποία αποτυπώνει τον βαθμό στον οποίο τα εκτεθειμένα συστήματα επηρεάζονται αρνητικά σε περίπτωση εκδήλωσης του κλιματικού κινδύνου. Η σύνθεση των ανωτέρω συνιστωσών οδηγεί στην ολοκληρωμένη αξιολόγηση της κλιματικής διακινδύνευσης τόσο στο παρόν όσο και στο μέλλον.

Μεθοδολογία εκτίμησης της κλιματικής διακινδύνευσης για δασικές πυρκαγιές

Για την εκτίμηση της κλιματικής διακινδύνευσης των δασικών πυρκαγιών στην Ελλάδα χρησιμοποιούνται δεδομένα που αφορούν κλιματικές και μη κλιματικές παραμέτρους: χωρικά δεδομένα από κλιματικές προσομοιώσεις, δεδομένα κάλυψης γης, καθώς και γεωφυσικά και βιοφυσικά δεδομένα. Η ανάλυση πραγματοποιήθηκε σε Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών.

Ειδικότερα, η επικινδυνότητα των δασικών πυρκαγιών αξιολογείται με τη χρήση του σύνθετου δείκτη καιρού πυρκαγιάς (FWI) για την περιγραφή των πυρομετεωρολογικών συνθηκών που επικρατούν στην Ελλάδα. Ο FWI υπολογίζεται βάσει κλιματικών δεδομένων, όπως η θερμοκρασία, η υγρασία, η βροχόπτωση και η ταχύτητα του ανέμου, και εκφράζει τόσο την πιθανότητα εκδήλωσης όσο και την ένταση των πυρκαγιών. Για την εκτίμηση της επικινδυνότητας σε εθνικό επίπεδο χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα από περιοχικές κλιματικές προσομοιώσεις, ώστε να εντοπιστούν οι ημέρες κατά τις οποίες ο δείκτης σχετίζεται με υψηλή ή πολύ υψηλή επικινδυνότητα δασικών πυρκαγιών. Οι περιοχές της Ελλάδας κατηγοριοποιήθηκαν σε πέντε τάξεις, από πολύ χαμηλή έως πολύ υψηλή επικινδυνότητα, λαμβάνοντας υπόψη τη συχνότητα εμφάνισης των ημερών αυτών. Για το μέλλον, η επικινδυνότητα εκτιμήθηκε για την περίοδο 2026–2045 και 2046–2065, σύμφωνα με ενδιάμεσο

σενάριο κλιματικού εξαναγκασμού (climate radiative forcing) που προβλέπει 4.5 W/m^2 ως τη μεταβολή στο ισοζύγιο ακτινοβολίας του συστήματος Γη-ατμόσφαιρα έως το 2100¹.

Η έκθεση μιας περιοχής στις δασικές πυρκαγιές αποτυπώνεται σε πέντε τάξεις σύμφωνα με την κάλυψη γης του προϊόντος CORINE Land Cover (CLC), το οποίο προσφέρει μια πανευρωπαϊκή απογραφή κάλυψης και χρήσεων γης σε συνολικά 44 θεματικές κατηγορίες (Corine, 2018). Αντίστοιχα, η τρωτότητα της περιοχής κατηγοριοποιήθηκε σε πέντε τάξεις, βάσει της κατηγοριοποίησης της καύσιμης ύλης σύμφωνα με τους Aragoneses κ.ά. (2023), οι οποίοι προτείνουν τη σύνδεση κάθε κατηγορίας καύσιμης ύλης με μοντέλα δασικής καύσιμης ύλης. Συνδυαστικά αξιοποιήθηκε και η κλίση του εδάφους, όπως προκύπτει από δεδομένα DEM υψηλής χωρικής ανάλυσης. Στον υπολογισμό της τρωτότητας, η επίδραση της καύσιμης ύλης θεωρήθηκε πιο κρίσιμη και αποτέλεσε το 70% του δείκτη, ενώ η επίδραση της κλίσης το 30%. Η χαρτογραφική σύνθεση αυτών των μη κλιματικών παραγόντων προσφέρει μια ενιαία οπτική αναπαράσταση, ενσωματώνοντας τον βαθμό έκθεσης των περιοχών σε εξωτερικούς κινδύνους, καθώς και την τρωτότητα των ίδιων των περιοχών στις πυρκαγιές, βάσει των εγγενών χαρακτηριστικών τους. Ο συνθετικός χάρτης έκθεσης/τρωτότητας, που παράγεται μέσω λογισμικού ΓΠΣ, κατηγοριοποιεί τις περιοχές της χώρας σε πέντε επίπεδα (από πολύ χαμηλό έως πολύ υψηλό).

Η σύνθεση των δεικτών επικινδυνότητας και έκθεσης/τρωτότητας, με τη χρήση ίσων βαρών στη συμμετοχή τους στον δείκτη διακινδύνευσης, οδηγεί σε πέντε τάξεις διακινδύνευσης, οι οποίες αναδεικνύουν τις περιοχές υψηλής προτεραιότητας για αντιπυρική προστασία. Η ανάλυση της διακινδύνευσης από τις δασικές πυρκαγιές καταδεικνύει σαφείς τάσεις αυξανόμενης διακινδύνευσης στις περισσότερες περιοχές της Ελλάδας. Οι μεταβολές αυτές συνδέονται κυρίως με την ενίσχυση της επικινδυνότητας από την περίοδο 2026–2045 στη μεσοπρόθεσμη περίοδο 2046–2065. Σημειώνεται ότι στον Χάρτη που συνοδεύει τον Κανονισμό δεν υπολογίζεται η διακινδύνευση για αρχαιολογικούς χώρους που βρίσκονται εντός δομημένου αστικού περιβάλλοντος και δεν γειτνιάζουν με δασικές ή προσομοιάζουσες με αυτές εκτάσεις (αλσύλια, πάρκα κ.λπ.).

¹ Πρόκειται για τις εκπομπές, συγκεντρώσεις και το δυναμικό θέρμανσης που προβλέπεται από το σενάριο SSP2-4.5, χωρίς όμως να λαμβάνονται υπόψη οι κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες. Ουσιαστικά ταυτίζεται με το σενάριο RCP4.5.

Βιβλιογραφία

IPCC, 2022: Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability. Contribution of Working Group II to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [H.-O. Pörtner, D.C. Roberts, M. Tignor, E.S. Poloczanska, K. Mintenbeck, A. Alegría, M. Craig, S. Langsdorf, S. Löschke, V. Möller, A. Okem, B. Rama (eds.)]. Cambridge University Press. Cambridge University Press, Cambridge, UK and New York, NY, USA, 3056 pp., doi:10.1017/9781009325844.

European Environmental Agency (EEA), 2024: European Climate Risk Assessment (EUCRA), <https://www.eea.europa.eu/publications/european-climate-risk-assessment>
CORINE Land Cover 2018 (2018). European Union's Copernicus Land Monitoring Service information. Available at <https://land.copernicus.eu/pan-european/corine-land-cover>
Aragoneses, E., García, M., Salis, M., Ribeiro, L.M. and Chuvieco, E., 2023. Classification and mapping of European fuels using a hierarchical, multipurpose fuel classification system. *Earth System Science Data*, 15(3), pp.1287-1315.

Παράρτημα Β

«Έντυπο Αξιολόγησης Συνολικής Διακινδύνευσης»

ΕΝΤΥΠΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΙΝΔΥΝΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ	
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ	
ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ	
ΕΚΤΑΣΗ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ	
ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ΕΝΤΥΠΟΥ	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ ΕΝΤΥΠΟΥ	
ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ	

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΙΝΔΥΝΕΥΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ						
Κριτήριο (1)	Στοιχείο Αξιολόγησης Επιλέγεται το κατάλληλο (1')	Βαθμός (3)	Επιλεγμένος Βαθμός (4)	Συντελεστής Βαρύτητας (5)	Τελικός Βαθμός (6)-(4)×(5)	
3.1.1. Τοπογραφία	Αρχαιολογικός χώρος εκτός κοιλιάδας, φαραγγιού ή χωρίς εγγύτητα σε κορυφογραμμικές και λοιπές εξάρσεις	1		0,10		
	Αρχαιολογικός χώρος εντός κοιλιάδας, φαραγγιού ή πλησίον κορυφογραμμικής και λοιπών εξάρσεων	5				
3.1.2. Εκτιμώμενη κλιματική διακινδύνευση για δασικές πυρκαγιές	Πολύ Χαμηλή	1		0,32		
	Χαμηλή	2				
	Μέτρια	3				
	Υψηλή	4				
	Πολύ Υψηλή	5				
3.1.3. Υποδομές / Δίκτυα	Χαλρά δίκτυα εναέριων καλωδίων υψηλής ή μεσαίας τάσης	1		0,03		
	Με δίκτυα εναέριων καλωδίων υψηλής ή μεσαίας τάσης	3				
	Με δίκτυα εναέριων καλωδίων υψηλής ή μεσαίας τάσης και μετασχηματιστών	5				
	Πυροσβεστικά υδροτόμια σε απόσταση μικρότερη των 500 μέτρων	1		0,06		
	Πυροσβεστικά υδροτόμια σε απόσταση μικρότερη των 2500 μέτρων	3				
	Χαλρά πυροσβεστικά υδροτόμια	5				
	Με Σύστημα Έγκαιρης Ανίχνευσης πυρκαγιάς	1		0,05		
Χαλρά Σύστημα Έγκαιρης Ανίχνευσης πυρκαγιάς	5					
3.1.4. Επισκεψιμότητα αρχαιολογικού χώρου	< 100 επισκέπτες/ημέρα	1		0,19		
	100 - 1000 επισκέπτες/ημέρα	3				
	> 1000 επισκέπτες/ημέρα	5				
3.1.5. Οδύσεις Διαφυγής - Ξεδοί κινδύνου	Μέγιστο μήκος οδύσης διαφυγής μικρότερο των 50μ.	1		0,04		
	Μέγιστο μήκος οδύσης διαφυγής από 51μ. μέχρι 100μ.	3				
	Μέγιστο μήκος οδύσης διαφυγής μεγαλύτερο των 100μ.	5		0,04		
	Αριθμός τελικών εξόδων: > των δύο (2)	1				
	Αριθμός τελικών εξόδων: δύο (2)	3				
Αριθμός τελικών εξόδων: μία (1)	5					
3.1.6. Πρόσβαση πυροσβεστικών οχημάτων	Πλήρης/Ανεπιμέμη Δυνατότητα προσέγγισης πυροσβεστικών οχημάτων εντός και περιμετρικά του αρχαιολογικού χώρου.	1		0,09		
	Μερική Δυνατότητα προσέγγισης πυροσβεστικών οχημάτων εντός και περιμετρικά του αρχαιολογικού χώρου	3				
	Χαλρά/Περιορισμένη Δυνατότητα προσέγγισης πυροσβεστικών οχημάτων εντός και περιμετρικά του αρχαιολογικού χώρου	5				
	Με δυνατότητα προσέγγισης πυροσβεστικών οχημάτων από το υφιστάμενο οδικό δίκτυο έως τα όρια του αρχαιολογικού από δύο(2) οδούς πρόσβασης με ικανοποιητικό πλάτος και βατότητα	1		0,08		
	Με δυνατότητα προσέγγισης πυροσβεστικών οχημάτων από το υφιστάμενο οδικό δίκτυο έως τα όρια του αρχαιολογικού από μία(1) οδό πρόσβασης με ικανοποιητικό πλάτος και βατότητα	3				
Ανεπαρκές ή στενό οδικό δίκτυο και περιορισμένη έως αδύνατη πρόσβαση πυροσβεστικών οχημάτων	5					
ΤΕΛΙΚΗ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ:						
ΕΠΙΠΕΔΟ ΔΙΑΚΙΝΔΥΝΕΥΣΗΣ:						

Παράρτημα Γ

«Έντυπο Αξιολόγησης Υφιστάμενου Επιπέδου Πυροπροστασίας»

ΕΝΤΥΠΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ	
ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ	
ΕΚΤΑΣΗ ΕΒΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ	
ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ΕΝΤΥΠΟΥ	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ ΕΝΤΥΠΟΥ	
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΙΝΗΤΗΣ	
ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ	

ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ ΜΕΤΡΩΝ ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ								
	Μέτρο (1)	Στοιχείο Ελέγχου (2)	Αξιολόγηση Επιλέγεται το κατάλληλο (γ')		Βαθμός (4)	Επιλεγμένος Βαθμός (5)	Συντελεστής Βαρύτητας (6)	Τελικός Βαθμός (7)=(5)x(6)
			Εξασφαλίζεται πλήρως (3)	Δεν εξασφαλίζεται (3)				
4.1. Μέτρα για την Ασφάλεια/Διαφυγή/Κοινό	4.1.1. Φυσιολογική ασφάλεια	Φυσιολογική ασφάλεια οδών/εξόδων διαφυγής και εξόδων/τελικών εξόδων	Εξασφαλίζεται πλήρως	Δεν εξασφαλίζεται	5		0,02	
			Εξασφαλίζεται μερικώς		3			
					0			
	4.1.2. Σήμανση ασφάλειας	Σήμανση οδών/εξόδων διαφυγής, εξόδων/τελικών εξόδων και πυροσβεστικών εξοπλισμού	Εξασφαλίζεται πλήρως	Δεν εξασφαλίζεται	5		0,01	
			Εξασφαλίζεται μερικώς		3			
					0			
	4.1.3. Σχεδιαγράμματα διαφυγής	Σχεδιαγράμματα διαφυγής με τις αντίστοιχες πινακίδες και σύμβολα	Εξασφαλίζεται πλήρως	Δεν εξασφαλίζεται	5		0,01	
			Εξασφαλίζεται μερικώς		3			
					0			
	4.1.4. Μέσα ειδοποίησης και αναγγελίας πυρασφάλειας	Μεγαφωνικό σύστημα	Εξασφαλίζεται πλήρως	Δεν εξασφαλίζεται	5		0,02	
			Εξασφαλίζεται μερικώς με τη χρήση τηλεφώνων		3			
					0			
		Χρονίσητο σύστημα αναγγελίας πυρασφάλειας	Εξασφαλίζεται πλήρως	Δεν εξασφαλίζεται	5		0,02	
			Εξασφαλίζεται μερικώς		3			
					0			
4.1.5. Σχέδια - Ασκήσεις - Εκπαιδευσεις	Σχέδια Οργανωμένης Απομάκρυνσης πληθυσμού από αρχαιολογικούς χώρους λόγω επικείμενου κινδύνου εξαιτίας επιχειρησιακών δυναμικών πυρασφάλειας	Εξασφαλίζεται πλήρως	Δεν εξασφαλίζεται	5		0,04		
		Εξασφαλίζεται μερικώς		3				
				0				
	Ασκήσεις ετοιμότητας	Εξασφαλίζεται πλήρως	Δεν εξασφαλίζεται	5		0,06		
		Εξασφαλίζεται μερικώς		3				
				0				
Εκπαίδευση προσωπικού	Εξασφαλίζεται πλήρως	Δεν εξασφαλίζεται	5		0,08			
	Εξασφαλίζεται μερικώς		3					
			0					
4.2. Μέτρα Προληπτικής Πυροπροστασίας	4.2.1. Ζώνες προστασίας κτηρίων	Διαμόρφωση περιμετρικών ζωνών προστασίας σε κτήρια	Εξασφαλίζεται πλήρως	Δεν εξασφαλίζεται	5		0,16	
			Εξασφαλίζεται μερικώς		3			
					0			
	4.2.2. Πυροπροστασία δομητών στοιχείων κλινοκομμάτων εγκαταστάσεων	Λήψη μέτρων πυροπροστασίας των δομητών στοιχείων του κλινοκομμάτων εγκαταστάσεων	Εξασφαλίζεται πλήρως	Δεν εξασφαλίζεται	5		0,07	
			Εξασφαλίζεται μερικώς		3			
					0			
	4.2.3. Διαχείριση βλάστησης	Λήψη μέτρων διαχείρισης βλάστησης εντός του αρχαιολογικού χώρου	Εξασφαλίζεται πλήρως	Δεν εξασφαλίζεται	5		0,27	
			Εξασφαλίζεται μερικώς		3			
					0			
	4.2.4. Γενικά προληπτικά μέτρα	Λήψη γενικών προληπτικών μέτρων εντός του αρχαιολογικού χώρου	Εξασφαλίζεται πλήρως	Δεν εξασφαλίζεται	5		0,08	
			Εξασφαλίζεται μερικώς		3			
					0			
4.3. Ενταξιακή Πυροπροστασία	4.3.1. Φορητά μέσα	Τοποθέτηση φορητών πυροσβεστήρων	Εξασφαλίζεται πλήρως	Δεν εξασφαλίζεται	5		0,01	
			Εξασφαλίζεται μερικώς		3			
					0			
	4.3.2. Μόνιμα Συστήματα Πυρόσβεσης	Μόνιμο Υδροδοτικό Πυροσβεστικό Δίκτυο με Π.Θ.	Εξασφαλίζεται πλήρως	Δεν εξασφαλίζεται	5		0,07	
			Εξασφαλίζεται μερικώς		3			
			Εξασφαλίζεται μερικώς με την ύπαρξη κελύου υδροδοτικού πυροσβεστικού δικτύου ή τροχόσπιτων πυροσβεστήρων		2			
		Μόνιμο Υδροδοτικό Πυροσβεστικό Δίκτυο με Εκτοξευτές	Εξασφαλίζεται πλήρως	Δεν εξασφαλίζεται	5		0,04	
			Εξασφαλίζεται μερικώς		3			
					0			
	4.3.3. Συντήρηση και επιθεώρηση συστημάτων και μέσων πυροπροστασίας	Συντήρηση επιθεώρηση και έλεγχος των εγκαταστάσιμων συστημάτων και μέσων πυροπροστασίας	Εξασφαλίζεται πλήρως	Δεν εξασφαλίζεται	5		0,05	
			Εξασφαλίζεται μερικώς		3			
					0			
ΤΕΛΙΚΗ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ (Γ.Β.):								
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (Δ.Α.Σ)=(Γ.Β.)>100/5 :								
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΙΝΗΤΗΣ :								
⇒ ΕΛΑΧΙΣΤΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (minΔ.Α.) :								
ΑΠΑΙΤΗΤΑ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ :								

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Μαρούσι, 18 Ιουνίου 2026

Οι Υπουργοί

Πολιτισμού

ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΜΕΝΔΩΝΗ

Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΤΟΥΡΝΑΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αιτήματος στην ηλεκτρονική διεύθυνση **feksales@et.gr**.
- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας στην ηλεκτρονική διεύθυνση **feksales@et.gr**.
 - Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €.
 - Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.
 - Υπάρχει δυνατότητα ετήσιας συνδρομής οποιουδήποτε τεύχους σε έντυπη μορφή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

- A.** Αποστολή των εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ στην ηλεκτρονική διεύθυνση **https://eservices.et.gr**. Σχετικές εγκύκλιοι και οδηγίες στην ηλεκτρονική διεύθυνση του Εθνικού Τυπογραφείου (**www.et.gr**) στη διαδρομή **Ανακοινώσεις → Εγκύκλιοι**.
- B.** Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

• Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: **Καποδιστρίου 34, 10432 Αθήνα**

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ στην ηλεκτρονική διεύθυνση

https://eservices.et.gr

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γραφείο 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημοσιευτέας Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα έως και Παρασκευή: 8:00 - 13:30

